

MOHYLOVÉ POHŘEBIŠTĚ VE VELKÉ DOBRÉ, OKR. Kladno Výzkum v letech 1890 až 1891

Jan Michálek

SITUACE LOKALITY A DĚJINY VÝZKUMU

Poměrně rozsáhlé mohylové pohřebiště u Velké Dobré v okrese Kladno je situováno severně až severozápadně od dnešní obce (ca. 1000 m SZ od kapličky v obci), na mírném V až JV svahu zalesněného návrší (bývalý majetek císařského panství Jenečského), zvaném "Hora" nebo "Horka" (kóta 407,4 m), v nadmořské výšce 400-406 m n. m. (*obr. 1*). Skupina sestává ze 64 větších a menších mohyl (č. 1-58, A-F; *obr. 2-4*), tvořících pohřebiště o zhruba oválném půdorysu, orientovaném delší osou severovýchod - jihozápad, o rozměrech ca. 500x300 m. Mohyly začínají na jižní straně návrší a táhnou se od kraje lesa k severu až ke svahu, na východní straně zasahovaly až do přilehlých polí. Mezi mohylami vedla široká cesta jdoucí středem lesa, několik mohyl bylo i v této cestě.

Jako většina mohylových pohřebišť v Čechách, neušlo ani toto pozornosti archeologů i amatérů v minulém století. První zprávy o výkopech pocházejí již z roku 1890, kdy zde amatéři (hajný J. Čermák, lesní adjunkt F. Málek a P. Nedvěd) záměrně porušili několik mohyl (č. 1, 13, 15, 18 a 24 - *obr. 3*), jejichž odborný výzkum převzal a "dokončil" J. L. Píč (*Píč 1892*, 481-499). V následujícím roce, tj. 1891, zde J. L. Píč prokopával celkem 19 mohyl pro Národní muzeum v Praze (podle úmluvy s Naturhistorisches Museum Wien mohyly označené sudými čísly; *Píč 1892*, 481-499; *týž 1900*, 160-161; nál. zprávy v AÚ Praha č. j. 3209/41, 6034/41, 4624/48 a 2596/50) a Josef Szombathy, kustod pravěkého oddělení Naturhistorisches Museum in Wien, na žádost "Prähistorische Commission der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften" ve dnech 8.-24. 9. 1891, pro toto muzeum dalších 17 mohyl, označených číslými (č. 5, 9, 11, 17, 19, 21, 23, 25, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 57, A a B; *Szombathy 1891*, Tagebuch Nr. 60; *Annalen VII*, 1892, 79).

Celkový plán pohřebiště pořídil dne 7. 7. 1891 J. Szombathy (*Szombathy 1888, 1891, 1895*) v měřítku 1:2000. Původně zaměřil jen 37 (*Szombathy*, Tagebuch Nr. 64), později společně s J. L. Píčem doplnil na 58 (viz *Píč 1892*, 489-490; *Szombathy*, Tagebuch Nr. 64; *obr. 3*) a ještě dodatečně zanesl do plánu J. Szombathy dalších 6 mohyl, označených na jeho plánu "ohne Nummer", na našem (*obr. 3-4*) čísly A-F.

První zprávu o společném výzkumu publikoval J. L. Píč (*Píč 1892*, 481-499, tab. XXII-XXIII; *týž 1900*, 160-161, tab. VI-VII; zde *obr. 5, 12-15*), částečně nálezy z Velké Dobré popsal a vyobrazil H. Richlý (*Rychlý 1894*, 191-193, č. 14, tab. XLVIII-LIII). Nálezy z Velké Dobré vyobrazil později A. Stocký (*Stocký 1928*, tab. XXI-XXII), k analýze nálezového fondu mohylové kultury střední doby bronzové ve středních Čechách je použil A. Beneš (*Beneš 1959*, 36, 45-46, *obr. 27-29*; zde *obr. 6*) a E. Plesl (*Plesl 1965*, 479-480, 490; zde *obr. 30*) a naposledy se mladobronzovými (knovízskými) nálezy zabýval J. Hrala (*Hrala 1973*, 11, 56-57, 74, 83-84, 87-88, 122).

Nálezy z Píčova výzkumu jsou uloženy v pravěkém oddělení Národního muzea v Praze (inv. č. 48199-48277), nálezy z výzkumu J. Szombathyho v pravěkém oddělení Naturhistorisches Museum in Wien (dosud neinventováno). Posledně jmenované částečně zmiňuje již J. L. Píč (*Píč 1892*, 499) a naposledy byly souhrně publikovány J. Michálkem (*Michálek 1999*, 12-16, tab. 4-7).

Tyto skutečnosti a souhrnná publikace všech výzkumů a nálezů z mohylového pohřebiště u Velké Dobré byly i hlavním podnětem ke zveřejnění tohoto příspěvku.

POPIS MOHYL A NÁLEZŮ

Z celkového počtu 64 mohyl prokopali J. L. Píč 24 (v červenci 1890 a v době od 15. 7. 1891 do září 1891; č. 1, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 56) a J. Szombathy ve dnech 8. až 24. 9. 1891 17 mohyl (č. 5, 9, 11, 17, 19, 21, 23, 25, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 57, A a B; *obr. 3-4 a 7*). Celkem byla prozkoumána 41 mohyla, 23 zůstalo porušených a neprozkoumaných.

Mohyla č. 1

průměr ca. 10 m, v. 1 m. Výkop J. L. Píč, F. Málek, J. Čermák 1890.

Složena byla z kamenného věnce, hlinitého násypu, s kamenným jádrem. Obsahovala popelovitou vrstvu bez nálezů.

Lit.: Píč 1892, 486.

Mohyla č. 2

průměr 6 m, v. 0,55 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Kamenný věnec, hlinitý násyp, kamenné jádro z balvanů. Pod jádrem na úrovni popelovitá vrstva a v ní střepy na povrchu červené.

Uložení: ?

Lit.: Píč 1892, 496.

Mohyla č. 3

nekopána, průměr 8 m.

Mohyla č. 4

průměr 8 m, v. ? m. Výkop J. L. Píč 1891 (*obr. 5, 17*).

Prokopána sondou širokou 1 m od S k J. Kamenný věnec na obvodu, hlinitý násyp, nad středem kamenné jádro o síle 0,5 m. Při středu mohyly pod jádrem popelovitá vrstva a vypálená země pod ní; podle Píče "žároviště". V tomto popelišti byl při západním obvodu bronzový náramek ve 3 zlomcích a druhý celý průměru 62 mm (inv. č. 48272-273), u náramků bronzová jehlice ve 3 zlomcích, d. 490 mm (inv. č. 48271). Při jižním obvodu popelovité vrstvy byly 2 bronzové náramky průměru 59 mm (inv. č. 48274-275). Pod popelem, téměř ve středu mohyly, náhrdelník z jantarových korálů a destiček (22 malých a 4 velké korále), vedle nich ještě navlečeny bronzové spirálovité rourky průměru 3 mm (inv. č. 48276, *obr. 12:A*).

Uložení: NM Praha, inv. č. 48271-48276.

Lit.: Píč 1892, 494-496, tab. XXIII:1, 5, 8, 30; týž 1900, 160-161; Stocký 1928, tab. XXI: 9, 22:21; Beneš 1959, 45-46; AÚ čj. 4624/58 (Hájek, L.).

Mohyla č. 5

průměr 12 m, v. 1,1 m. Výkop J. Szombathy 22. 9. 1891.

Nahoře kameny, dále kamenný věnec 1-1,5 m široký, částečně porušený, uprostřed kamenné jádro průměru 3 m. Žádné nálezy.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 53.

Mohyla č. 6

průměr 10 m, v. ? m. Výkop J. L. Píč 1891.

Kamenný věnec z velkých balvanů, rovněž tak i kamenné jádro ve středu. Pod ním popelovitá vrstva s hlínou o síle ca. 40 cm. V kamenném jádru několik nezdobených střepů.

Uložení: ?

Lit.: Píč 1892, 494.

Mohyla č. 7

nekopána, průměr 10 m.

Mohyla č. 8

průměr 7 m, v. 0,95 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Na obvodu kamenný věnec, dále ke středu hlinitý násyp a mocné kamenné jádro, jehož základové kameny byly navršeny proti sobě (na jižním obvodu). Pod jádrem popelovitá vrstva bez nálezů.

Lit.: Píč 1892, 496.

Mohyla č. 9

průměr 14 m, v. 2 m. Výkop J. Szombathy 9. 9.-11. 9. 1891 (obr. 18).

Na obvodu kameny (věnec ?), na úrovni kameny "ein Art Schotterpflaster". Největší kameny byly na SZ straně, kde byl i 3 m široký kamenný věnec. Ve středu byla téměř jen hlína bez kamenů. Uprostřed mohyly vrstva 40-50 cm s úlomky kamenů. V hloubce 0,7 m při středu v hlíně džbáněk a miska [9, 1] s úškem. V severní třetině mohyly v hloubce 1,3 a 1,7 m uhlíky. Na V straně vrstva s uhlíky, 40 cm široká a 3 cm silná, na úrovni. Střed mohyly byl vyplněn kamenným jádrem, průměru ca. 3,5 m, na úrovni 2 m od povrchu mohyly. 0,3 m pod povrchem mezi kameny 15 cm silná vrstva popela, SZ od středu na úrovni vrstva s uhlíky a spálenou zemí, 30 cm široká a 20 cm silná. Poblíže ní, v hloubce 1,7 m mezi kameny jádra v hlíně střepy mísy na nožce a zlomky asi druhé nádoby [9, 2] - obr. 18. Na JV obvodu věnec o šířce 2-2,5 m. Žádné další nálezy.

Do mohyly byl uložen dodatečně pozdně halštatský pohřeb; nalezeny pouze zlomky keramiky (obr. 18).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 39-42, 44.

Mohyla č. 10

průměr 14 m, v. 1,5 m. Výkop J. L. Píč 1891 (obr. 5 a 17).

Prokopána sondou 6 m širokou ve směru od V k Z. Na obvodu probíhal kamenný věnec 1 m široký, dále ke středu 2 m široký hlinitý násyp. V něm, ještě mimo kamenné jádro, při J straně výkopu popelovitá vrstva o průměru 1,2x1 m, která zasahovala až pod jádro mohyly. Pohřeb 1: v popelovité vrstvě bronzová jehlice, d. 140 mm a část bronzového náramku. Pohřeb 2: ve středu jádra kamenná "skříňka", v ní 2 nádoby - džbáněk a hrnek s uchem. Odtud k S straně opět popelovitá vrstva, která zasahovala pod další kamenné jádro, vzdálené 1 m - pohřeb 3: v popelovité vrstvě zlomek jehlice a v jádru zlomky misky. Téměř ve středu mohyly, těsně pod povrchem, vrstva kamenů a pod ní popelovitá vrstva se zlomkem bronzového srpu a džbáněčkem (obr. 12:B).

Uložení: NM Praha, i. č. 48251-48256.

Lit.: Píč 1892, 487-488; týž 1900, 160-161; Beneš 1959, 45-46; AÚ č. j. 4624/58 (L. Hájek).

Mohyla č. 11

průměr 13 m, v. 0,7 m. Výkop J. Szombathy 11. 9. 1891 (obr. 11:A).

O stavbě mohyly nejsou zachovány žádné údaje; pouze ve středu mohyly bylo kamenné jádro o průměru 2,5 m složené z velkých kamenů a bez nálezů. S od středu mohyly v popelovité vrstvě 15 cm pod povrchem nalezeny bronzová sekerka (v muzeu chybí) s ostřím směřujícím k Z, 12 cm od ní bronzová dýka s hrotem k SZ a v JZ sousedství na ploše asi 1 m² střepy nádoby v popelovité vrstvě na úrovni mohyly (v muzeu chybí). Na S straně popelovitá vrstva bez uhlíků, ležící na úrovni (obr. 11).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 43; Píč 1892, 499.

Mohyla č. 12

průměr 11 m, v. 1,2 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Kopána z J a S strany sondou 4 m širokou. Na S straně zachycen kamenný věnec, dále hlinitý násyp a ve středu mohyly kamenné jádro z balvanů. V něm, mezi kameny v hloubce 80 cm, nádoba ve zlomcích. Při J straně vrstva hlíny s popelem, která začínala těsně za věncem a zasahovala až pod jádro, pod ní byla do červena vypálená hlína a žárem zčervenalé kameny.

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 496; týž 1900, 160-161.

Mohyla č. 13

průměr 8 m, v. 1,7 m (jedna z největších na pohřebišti). Výkop P. Nedvěda a J. L. Píče 1890 (*obr. 5 a 17*). Byla kopána od Z a V. Pod 20 cm silnou vrstvou hlíny kamenný věnec široký 0,6 m na obvodu, dále hlinitý násyp široký 1,2 m a kamenné jádro o průměru 5 a výšce 1,5 m. Pohřeb nalezen na Z obvodu jádra na úrovni, kde byla popelovitá vrstva s hlínou, se střepy misky a bronzovými předměty: bronzový meč, čepel bronzové dýky, bronzová sekerka, 2 bronzové náramky, další 2 bronzové náramky, 7 kónických závěšků z bronzového plechu, bronzová jehlice, další bronzová jehlice, 1 zlomek bronzové jehlice, 8 malých bronzových plechových pukliček, 6 větších bronzových puklic, zlomky bronzových jehlic a hrot bronzového oštěpu (?), část dubového (?) prkénka se zlomky bronzového plechu (*obr. 13*).

Amatérský výkop P. Nedvěda rozšířil J. L. Píč na obě strany; bez dalších nálezů.

Uložení: NM Praha, inv. č. 48199-48234, 48250.

Lit.: Píč 1892, 482-484; týž 1900, 160-161; Stocký 1928, tab. XXI:1, 5, 16-19; Beneš 1959, 45-46; AÚ č. j. 4624/58 (L. Hájek).

Mohyla č. 14

průměr 9 m, v. 0,96 m (1,0 m). Výkop J. L. Píč 1891.

Na obvodu kamenný věnec, v hlinitém násypu směrem ke středu mohyly zlomky nádoby červené barvy. Popelovitá vrstva pod vrchními kameny a další v hloubce 26 cm pod kamenným jádrem ve žlutavé hlíně.

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 498; týž 1900, 160-161.

Mohyla č. 15

průměr ca. 10 m a v. ca. 0,5 m. Výkop F. Málek, J. Čermák a J. L. Píč 1890 se čtyřmi dělníky.

Mohyla měla na obvodu kamenný věnec a ve středu nízké kamenné jádro. Při kopání do hloubky nalezena pouze popelovitá vrstva, žádné nálezy.

Lit.: Píč 1892, 485-486; týž 1900, 160-161.

Mohyla č. 16

průměr 6 m, v. 1 m. Výkop J. L. Píč 1891 (*tab. 5 a 17*).

Mohyla obsahovala kamenný věnec, hlinitý násyp a kamenné jádro průměru 1,5x2,1 m. V hlinitém násypu střepy a úško nádoby. Při SZ straně ležela v hloubce 30 cm popelovitá země a v ní rourková kost a 2 střepy. V hloubce 65 cm pod touto popelovitou vrstvou odkryta kostra, částečně zachovaná, orientovaná Z-V (hlava - nohy). U kostry nalezen modrý skleněný korál se čtyřmi rýhami na těle. Asi 60 cm od nohou kostry, směrem k V, na jižní straně pohřeb v popelovité vrstvě: džbánek a nádobka s úškem.

Do mohyly vložen dodatečný raně středověký kostrový pohřeb (skleněný korál).

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 496-497; týž 1900, 160-161.

Mohyla č. 17

průměr 8 m, v. 0,3 m. Výkop J. Szombathy 19. 9. 1891.

Na obvodu mohyly 2 m široký kamenný věnec, vnitřní 3 m široký prostor vyplněn hlinitým násypem. V Z polovině mohyly množství popela, rozptýleného na úrovni. Žádné nálezy.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 50.

Mohyla č. 18

průměr 10 m, v. ? m. Výkop P. Nedvěd 1890.

Bez údajů o konstrukci a bez nálezů.

Lit.: Píč 1892, 482.

Mohyla č. 19

průměr 10 m, v. 0,3 m. Výkop J. Szombathy 18.-19. 9. 1891.

Na okraji kamenný věnec 1,5 m široký, středové kamenné jádro průměru 2,5 m. Ve středu mohyly málo popela a střepy 3 nádob mezi kameny jádra (*obr. 19:B*).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 50.

Mohyla č. 20

průměr 4 m, v. 0,8 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Navršena z hlíny, téměř bez kamenů. Při SV okraji mohyly, těsně pod povrchem, 2 nádoby ve zlomcích, J odtud taktéž téměř pod povrchem další 2 nádoby. V hloubce 65 cm popelovitá vrstva s kůstkami a různými střepy - miska, pod popelovitou vrstvou velká nádoba - amforovitá zásobnice - zapuštěná do úrovně a v ní popel se spálenými kůstkami a zlomek bronzové jehlice. Celkem nalezeno asi 8 nádob a velká nádoba s jehlicí (obr. 14:A).

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 497-498; týž 1900, 160-161; Hrala 1973, 56-57, 134.

Mohyla č. 21

průměr 10 m, v. 0,5 m. Výkop J. Szombathy 18. 9. 1891 (obr. 19:C).

Kamenný věnec průměru 4,2 m a kamenné jádro průměru 2,5 m. Obě stavby vybudovány z velkých kamenů. Na J obvodu kamenného jádra tenká vrstva popela asi 1 m v průměru a v ní zlomek bronzového náramku a několik malých střepů, ležících na úrovni v hloubce 40 cm pod povrchem (střepy v muzeu nenalezeny).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 50.

Mohyla č. 22

průměr 8 m, v. asi 1 m. Výkop J. L. Píč 1891 (obr. 5 a 16).

S kamenným věncem a nízkým kamenným jádrem. V hloubce 30 cm pod povrchem mezi kameny jádra a hlínou popel, v hloubce 65 cm pod kameny okrajový zlomek nádoby a další střepy v okolí. V hloubce ca. 1 m, v pevné žluté hlíně, velká nádoba červené barvy, obsahující spálené kůstky a popel, které byly překryty miskou.

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 498; týž 1900, 160-161; Hrala 1973, 56-57, 134.

Mohyla č. 23

průměr 21 m, v. 3 m (největší na pohřebišti). Výkop J. Szombathy 14.-18. 9. 1891 (obr. 20).

8 m od středu mohyly začínal vnější věnec o šířce 2 a průměru 16 m. JV od středu pod kameny na úrovni, 70 cm široká a 15 cm silná vrstva s uhlíky, rozptýlenými v hlíně, pokračující S směrem až pod kamenné jádro průměru 4,5 a výšce 1,5 m. V SV části mohyly na úrovni bylo jádro asi 60 cm vysoké a nad ním ležela vrstva uhlíků s popelem 2,5 cm silná. Na různých místech mohyly byly zjištěny shluky uhlíků promíšené se zemí. SV od středu nalezen mezi kameny zvířecí zub (kůň? - kráva?) a rourková kost. JV od středu mezi kameny horizontálně uložené železné kopí, hrotem k J, v hloubce 60 cm pod povrchem (v muzeu nenalezeno). V těchto místech, 65 cm pod povrchem, zbytky holenních kostí a lebka - kostra ležící ve směru SZ (hlava) - JV (nohy). Na kyčlích kostry v hloubce 1,15 m ležela miska. Pod jádrem mohyly nalezena spálená země a nad ním vrstva s uhlíky. V násypu mohyly byly roztroušené střepy.

Do mohyly vybudované ve střední době bronzové uložen dodatečně pozdně halštatský pohřeb (s miskou, železným kopím a kostmi - obr. 20:B).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 45-49; Píč 1892, 499 - omylem vedeno jako mohyla č. 19.

Mohyla č. 24

průměr 12-14 m, v. 1,5-2 m. Výkop J. Čermák, F. Málek a J. L. Píč 1890 (obr. 5 a 16).

Na povrchu mohyly hlinitá vrstva o mocnosti 30 cm, pod ní kamenné jádro, které bylo rozebíráno odshora. V hloubce 75 cm nalezena lidská lebka. Kopáno J směrem (od hlavy) a odkryta kostra v natažené poloze na zádech (Z - hlava, V - nohy), bez nálezů. J. L. Píč uvádí, že se jedná o mladší pohřeb. Při V straně mohyly ve větší hloubce zlomky nádob. Nejvíce střepů nalezeno asi 1 m pod kostrou, částečně mezi a částečně i pod kameny jádra. Podle Píče zde bylo asi 8 nádob: 1 velká (amforovitá zásobnice?), ostatní menší - 3 tuhované koflíky s úškem, z nichž 1 se šrafovaným dnem uvnitř. Dále, směrem ke středu

mohyla, popelovitá vrstva o síle asi 40 cm. Zde pod kameny jádra, již na úrovni, byl bronzový cedník - koflík, v popelovité vrstvě malý okřínek, dále část jiného okřínku, menší nádoba, bronzové kolečko se 4 loukotěmi, zlomek jehlice, zlomky dalších bronzových jehlic, zlomek bronzové jehlice s vroubkovaným krčkem, malé tenké bronzové kroužky a zlomky bronzového nože s prolamovaným řapem a rukojetí ukončenou kroužkem (*obr. 15:B*).

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 485-486; týž 1900, 160-161; Hrala 1973, 56-57, 134.

Mohyla č. 25

průměr 16 m, v. 1,5 m. Výkop J. Szombathy 19. 9. 1891 (*obr. 21*).

Bez údajů o konstrukci. Ve středu mohyly nalezena kostra v natažené poloze na zádech (*obr. 25*), orientovaná Z (hlava) - V (nohy). Vlevo od pánve 2 bronzové náramky v nazelenalé hlíně, J od pravého ramene kostry na kamenech a zbytcích (pouze stopy) tenké dřevěné desky: 2 bronzové spirálky z rozrušeného prstenu, kamenná sekerka, porušený jantarový korál, tenká bronzová puklička průměru 60 mm (v muzeu nenalezena); 25 cm JZ odtud další 2 porušené spirálky bronzového prstenu (v muzeu nenalezeny). Z od pukličky bronzový náramek a 55 cm Z odtud další menší bronzový náramek a zlomek bronzové spirálky (v muzeu nenalezena) - *obr. 25*.

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 51; Píč 1892, 499 - mylně jako mohyla č. 19.

Mohyla č. 26

průměr 12 m, v. 0,8 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Na obvodu mohyly kamenný věnec, od něhož dále ke středu následoval mocný hlinitý násyp, v němž při V straně, téměř při povrchu, rozrušená nádoba (miska) na duté nožce. Při JZ straně menší kamenné jádro a pod ním popelovitá vrstva - podle Píče místo vlastního pohřbu (*obr. 14:B*).

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 494; týž 1900, 160-161; Beneš 1959, 45-46.

Mohyla č. 27

nekopána, průměr 16 m.

Mohyla č. 28

průměr 13 m, v. 2-4 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Nacházela se na svahu, při S straně byla 4 m vysoká a kopána od J okraje. Na obvodu kamenný věnec z velkých kamenů, dále 2 m široký hlinitý násyp až ke středovému kamennému jádru, složenému opět z velkých kamenů. V mohyle kromě malých popelovitých vrstev pod kameny jádra nic nenalezeno.

Lit.: Píč 1892, 487; týž 1900, 160-161.

Mohyla č. 29

průměr 10 m, v. 0,4 m. Výkop J. Szombathy 24. 9. 1891.

Na obvodu ca. 1 m široký kamenný věnec, uprostřed velmi kompaktně složené kamenné jádro průměru 3,5 z velkých kamenů. Pod nimi, ve V polovině popel s uhlíky na úrovni (průměr 40x10 cm), smíšený s hlínou a poblíže uhlíkovitý kruh průměru 1,5 m (?), bez nálezů.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 54.

Mohyla č. 30

průměr 12 m, v. ? m (podle Szombathyho průměr 18 m a v. 2 m). Výkop J. L. Píč 1891 (*obr. 16*).

Vybudována na pahorku na S (SV) obvodu pohřebiště. Navršena z hlíny, s kamenným věncem průměru 12 m a uprostřed s jádrem z velkých kamenů. Na úrovni mohyly ležel drobný štěrk a v hlíně nad ním mnoho popele s uhlíky. Ve vrstvě mezi kameny jádra a štěrkem odkryta lidská kostra (lebka obličejem nakloněna k Z), ležící podle Píče nejspíše v pokrčené poloze (S-J: hlava-nohy), pootočená na pravý bok, s rukama zdviženými k obličejí, uprostřed mohyly v popelovité vrstvě o průměru 2 m. U lebky nalezena bronzová pilka (?) - *obr. 14:C*.

Uložení: NM Praha, inv. č. 48270.

Lit.: *Píč* 1892, 492-494; *týž* 1900, 160-161; *Beneš* 1959, 45-46; AÚ č. j. 4624/58 (L. Hájek).

Mohyla č. 31

průměr 7 m, v. 0,4 m. Výkop J. Szombathy 21. 9. 1891.

Na obvodu kamenný věnec asi 1 m široký, uvnitř popelovitá vrstva bez uhlíků 2 cm silná. Bez nálezů.

Lit.: *Szombathy*, Tagebuch Nr. 60, s. 52.

Mohyla č. 32

průměr 11 m, v. 1,3 m. Výkop J. L. Píč 1891 (*obr. 5 a 17*).

Obsahovala kamenný věnec na obvodu, dále hlinitý násyp až ke středu a v něm popelovitou vrstvu, která uprostřed mohyly byla v hloubce 1 m. Při S obvodu, pod slabou vrstvou kamenů, v hloubce asi 30 cm od povrchu nalezeny 2 bronzové náramky, 7 na sobě položených bronzových puklic, 2 bronzové jehlice a několik střepů. Při J obvodu mohyly, v místech popelovité vrstvy a silnější vrstvy kamenů nad ní, nalezeny v popelovité vrstvě 2 bronzové náramky částečně porušené žárem (*obr. 14:D*).

Uložení: NM Praha, inv. č. 48258-48269a ?

Lit.: *Píč* 1892, 488, 491-492; *týž* 1900, 160-161; *Beneš* 1959, 45-46; AÚ č. j. 4624/58 (L. Hájek).

Mohyla č. 33

průměr 11 m, v. 0,6 m. Výkop J. Szombathy 21. 9. 1891 (*obr. 22:A*).

Na obvodu 1,5 m široký kamenný věnec obklopující hlinitý násyp o průměru 3 m. Ve středu mohyly popelovitá vrstva 6 cm silná a 40 cm široká, na jejímž J okraji ležela rozrušená bronzová puklička průměru asi 60 mm (nezachovala se). Popelovitá vrstva zasahovala od středu až pod kamenný věnec na S obvodu. Bez dalších nálezů.

Lit.: *Szombathy*, Tagebuch Nr. 60, s. 52.

Mohyla č. 34

průměr 6 m, v. ? m. Podle údajů na plánu (*obr. 4*) měla být prokopána J. L. Píčem 1891; nezachovaly se však žádné údaje o výzkumu ani o nálezích.

Lit.: *nepublikováno*.

Mohyla č. 35

průměr 17 m, v. 0,5 m. Výkop J. Szombathy 23. 9. 1891.

Obsahovala kamenný věnec 1,75 m široký a kamenné jádro o průměru 3,5 m, sahající až k povrchu mohyly. Bez nálezů.

Lit.: *Szombathy*, Tagebuch Nr. 60, s. 54.

Mohyla č. 36

průměr 14 m, v. ? m. Prokopána J. L. Píčem 1891; žádné údaje o výzkumu a nálezích nezachovány.

Lit.: *nepublikováno*.

Mohyla č. 37

průměr ca. 12-13 m, v. ? m. Výkop J. Szombathy 11. 9. 1891.

Na obvodu kamenný věnec z velmi velkých úlomků, 1,5 m široký, za ním hlinitý násyp šířky 1,5 m a ve středu mohyly kamenné jádro průměru 2,5 m, složené rovněž z velkých kamenů. Pod ním popelovitá vrstva a při povrchu mohyly několik otřelých střepů (v muzeu nenalezeny).

Lit.: *Szombathy*, Tagebuch Nr. 60, s. 43.

Mohyla č. 38

průměr 4,6 m, v. 0,7 m. Výkop J. L. Píč 1891.

Pravidelný kamenný věnec na obvodu a kamenné jádro z větších balvanů. Na úrovni popelovitá vrstva bez nálezů.

Lit.: *Píč* 1892, 498; *týž* 1900, 160-161; *Beneš* 1959, 45-46.

Mohyla č. 39

průměr 8 m, v. ? m. Výkop J. Szombathy 22. 9. 1891.

V mohyle na obvodu 1,5 m široký kamenný věnec, obklopující prostor 1,5 m široký a vyplněný hlinitým násypem; v něm na úrovni uhlíky a popelovitá vrstva 2 cm silná, bez nálezů.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 53.

Mohyla č. 40

průměr 6 m, v. ? m. Výkop J. L. Píč 1891.

Jedna z nejmenších na pohřebišti, s kamenným věncem průměru 2,5 m. Kamenné jádro mohyly sestávalo z jednoho velkého balvanu a několika menších kamenů, pod nimiž byla popelovitá vrstva promíšená hlínou. Bez nálezů.

Lit.: Píč 1892, 494; týž 1900, 160-161.

Mohyly č. 41-55

nekopány: č. 41 - průměr 6 m, č. 42 - 6 m, č. 43 - 6 m, č. 44 - 6 m, č. 45 - 8 m, č. 46 - 8 m, č. 47 - 6 m, č. 48 - 5 m, č. 49 - 6 m, č. 50 - 8 m, č. 51 - 8 m, č. 52 - 8 m, č. 53 - 6 m, č. 54 - 6 m a č. 55 - 6 m.

Mohyla č. 56

průměr 1,5-2 m, v ? m. Výkop J. L. Píč 1891 (obr. 5).

Jedna z nejmenších na pohřebišti, která stejně jako další těchto menších rozměrů obklopovaly velkou mohylu č. 23. Měla pravidelný věnec z velkých kamenů. V místě jádra ve středu mohyly byly velké kameny. Při věnci nalezeno několik střepů různých nádob, pod kameny jádra střepy silné velké nádoby - amforovité zásobnice, zlomky malého koflíku a okřínku. Hlouběji, již do původní úrovně, byla zapuštěna další velká nádoba - okřín nebo amforovitá zásobnice, která stejně jako koflík a okřínek byla naplněna spálenými kůstkami s popelem a střepy.

Uložení: NM Praha, inv. č. ?

Lit.: Píč 1892, 498; týž 1900, 160-161; Hrala 1973, 56-57, 134.

Mohyla č. 57

průměr ca. 5-8 m, v. ? m. Výkop J. Szombathy 18. 9. 1891 (obr. 22:B).

Na původní úrovni se nacházel kamenný věnec asi 2 m v průměru, uvnitř nalezena spodní část velké nádoby - zásobnicové amfory - úplně rozdrčené, zlomky jiné nádoby, zlomky žlábkované nádobky, zlomky esovitě prohnutého koflíku nebo misky a zlomky okrajů misek (obr. 22B:1-5).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 48-49.

Mohyla č. 58

nekopána, průměr 8 m.

Mohyla č. A (původně označ. "ohne Nr." - S od mohyl č. 12 a 37)

průměr 8 ? m, v. ? m. Výkop J. Szombathy 21. 9. 1891.

Nacházela se na okraji lesa na polní mezi, ve V části mohylového pohřebiště. Obsahovala jádro z větších kamenů průměru 2 m a kamenný věnec průměru 4 m a šířky 1,2 m. V mohyle byla nalezena 2 popelovitá místa s uhlíky: jedno na JZ obvodu jádra a druhé v jeho středu, obě průměru ca. 30 cm. Kromě zlomku ucha nádoby žádné další nálezy (v muzeu nenalezeno).

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 52.

Mohyla č. B (původně označ. "ohne Nr." - mezi mohylami č. 21 a 56)

průměr 3-4 m, v. 0,4-0,6 (?) m. Výkop J. Szombathy 18. 9. 1891.

Ve středu, uvnitř kamenného věnce průměru 3 m (vnitřního 2,2 m), š. 0,4 m, v jeho J části jámovitá prohlubenina hloubky 0,4 m, obsahující popel a střepy (obr. 22:1-2); při dně černá spálená země síly 8 cm.

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 49-50.

Mohyly č. C-F

nekopány, průměr 6 m, 6,5 m a 8 m.

Z mohyl (?)

u nálezů, získaných výkopy mohyl J. Szombathym v září 1891, uložena i malá kamenná sekerka trojúhelníkovitého tvaru (*obr. 22:D*). Není jisté, neboť ji Szombathy ve svém deníku nezmiňuje, zda pochází z některé z mohyl či odjinud z katastru obce Velká Dobrá.

Uložení: NHM Wien, neinventováno.

Lit.: nepublikováno.

Sídlště

V polní trati "U vodárny", ležící SV od mohylového pohřebiště, na mírném SV až S svahu, J od potůčku (*obr. 1*), uvádí A. Knor (AÚ č. j. 1260/70) sídlštní nálezy z pozdní doby halštatské až doby římské. Sídlště mohylové kultury střední doby bronzové a mladší doby bronzové v blízkosti mohylníku uvádí také E. Plesl (*Plesl 1965*, 490).

NĚKOLIK POZNÁMEK K VÝZKUMU 1890-1891

Mohylové pohřebiště u Velké Dobré, okres Kladno, patří k nemnoha zachovaným lokalitám svého druhu na území středních a severozápadních Čech, datovaných do mohylové kultury střední doby bronzové - R BB/BC-BD: Běleč, Beštín, Bílenec, Dřevníky, Houšťka, Chodouň, Chotěšov, Chýnov, Kočvary, Kostelec n. Ohří, Lány, Lipany, Liteň, Lovosice, Malnice, Mladá Boleslav - Čejetičky, Netovice, Nový Dům, Osluchov, Podřeží, Praha-Žižkov, Roztoky, Smolnice, Velká Černoc, Velká Dobrá, Veltěže, Vlastislav a Želkovice - k tomu srvn. *Píč 1900; Beneš 1959 a Plesl 1965*, *obr. 18; zde obr. 30*.

Z celkem 64 mohyl na pohřebišti ve Velké Dobré byla prokopána 41 mohyla (tj. 60,4%), neprokopány nebo jen částečně narušeny bez výkopů zůstaly 23 mohyly (39,6%) - *obr. 7*.

Co se týče velikosti mohyl (průměr a výška), mohyly střední doby bronzové jsou v převaze větších rozměrů (průměru 8-14 m, výjimečně 18-21 m, výšky 0,3-2 m, výjimečně i 3 m). Jsou rozprostřeny po celé ploše pohřebiště a patřila jim většina prokopaných mohyl (*obr. 8, 23*). Mladobronzové mohyly (knovízská kultura) jsou poměrně menších rozměrů (průměru 3-8 m až 14 m, výšky 0,4-1 m a 1,5-2 m). Situovány byly podle dosavadních výzkumů J a JV od mohyl č. 23 (ve střední části mohylníku) a je velmi pravděpodobné, že této kultuře budou náležet i malé, dosud nezkoumané mohyly (č. 51, 52, 54 a 55) na SZ okraji, nejsevernější mohyla č. 53, dále i mohyly na J a JV obvodu (č. 41-44, 45-49) a mohyla č. 58 na Z obvodu mohylníku (*obr. 8, 23*).

Z prokopaných mohyl patří mohylové kultuře střední doby bronzové celkem třináct mohyl: č. 4, 9, 10, 11, 13, 19, 21, 23, 25, 26, 30, 32 a 33; patrně mohylové kultuře dalších třináct mohyl: č. 1, 2, 6, 8, 12, 15, 16, 28, 29, 37, 39, 40 a A; mohylové kultuře nebo mladší době bronzové čtyři mohyly: č. 14, 17, 31 a 38; knovízské kultuře mladší doby bronzové šest mohyl: č. 20, 22, 24, 56, 57 a B; neurčeno - bez nálezů je celkem pět mohyl: č. 5, 18, 34, 35 a 36.

Dvakrát byl do středobronzových mohyl uložen dodatečný pohřeb z pozdní doby halštatské (mohyly č. 9 a 23) a jednou pohřeb raně středověký (mohyla č. 16).

Žárový pohřeb obsahovalo 12 středobronzových a 4 mladobronzové mohyly, kostrový 4 středobronzové a 1 mladobronzová mohyla, popelovitá vrstva beze stop pohřbu byla zjištěna ve 14 středobronzových a ve 2 mladobronzových mohylách, 4 mohyly neobsahovaly vůbec nic (*obr. 9, 28-29*). Mladobronzové žárové pohřby byly většinou uloženy pod úroveň terénu (podobně jako v milavečské kultuře v západních Čechách).

Ze 41 prokopaných mohyl obsahovalo nálezy pouze 25, z toho ve 20 případech keramiku, v 11 bronzové předměty a ve třech předměty jiné (železo, jantar a kámen) (*obr. 10*).

Ze středobronzových obsahovaly tři mohyly (č. 11, 13 a 25) zbraně, sedm mohyl bronzové šperky (č. 4, 10, 13, 21, 25, 32 a 33) a v jedné mohyle (č. 30) byl jiný bronzový předmět - pilka (*obr. 11 a 26-27*),

z mladobronzových mohyl obsahovala jedna (č. 24) zbraně, dvě (č. 20 a 24) šperky a v jedné byly jiné bronzové předměty - nádoba (obr. 11 a 26-27), halštatské dodatečné pohřby obsahovaly 1x zbraně - železné kopí (mohyla č. 23) a 1x pouze keramiku (č. 9) - obr. 11, dodatečný raně středověký pohřeb v mohyle č. 16 obsahoval šperk - skleněný korál (obr. 11). Z toho je patrné (obr. 23), že jen větší až velké mohyly (středo- i mladobronzové) obsahovaly zbraně a šperky, stejně tak i v těchto převažují pohřby kostrové (č. 16, 23, 24, 25 a 30), v rozměrově menších mohylách (do průměru 10 a výšky ca. 1 m) jsou výlučně pohřby žárové bez ohledu na kulturní zařazení, obsahující většinou jen keramiku a výjimečně i drobnější bronzový předmět.

Z nálezů je patrné, že na mohylovém pohřebišti ve Velké Dobré se pohřbívalo od střední do mladší doby bronzové, v době halštatské a v raném středověku byly potom do již stávajících mohyl (č. 9, 23 a 16) zapuštěny 3x pohřby dodatečné.

Podle A. Beneše (Beneš 1959, 36) náležejí středobronzové mohyly jeho střednímu stupni vývoje mohylové kultury střední doby bronzové ve středních Čechách (stupeň R B2). E. Plesl při rozboru středobronzových nálezů přiřadil celky z Velké Dobré vyspělému stupni mohylové kultury (R BC), nesoucí znaky jak českofalcké tak i středodunajské mohylové kultury v Čechách (Plesl 1965, 479, obr. 4:173, 18:71 a 19:72), s pokračujícím vývojem do pozdně mohylového období (Plesl 1965, obr. 11:49) a dále do knovízské kultury. Při hodnocení nálezů knovízské kultury ze středních Čech řadí J. Hrala bezpečně do knovízské kultury mohyly č. 20 a 24, o mohylách č. 22 a 56 hovoří jen jako o pravděpodobných (Hrala 1973, 56-57), přičemž mohylu č. 24 s bohatým bronzovým inventářem datuje do stupně R BD až počátek R HA1 - horizont Riegsee (Hrala 1973, 57; Müller-Karpe 1959, 157), mohyly č. 22 a 56 nedatuje přesně a mohyla č. 20 je podle něho asi mladší a patří stupni R HA. Datování do stupně R BD (mohyla č. 24) je podle J. Hraly nejasné, není jisté, zda ostatní knovízské mohyly (č. 20, 22, 56, 57 a B) chronologicky navazují na mohylovou kulturu střední doby bronzové, nebo zda je mezi nimi a mohylou č. 24 větší časové rozpětí.

Poznámky:

1) Nálezy jsou uloženy v Národním muzeu v Praze a v Naturhistorisches Museum ve Vídni, kde jsou označeny "Geschenk der AG. Gross - Dobra bei Unhoscht, westlich von Prag. Grabung J. Szombathy". Za umožnění studia nálezů a nálezových deníků v roce 1974, stejně jako za umožnění jejich publikace, děkuje autor tehdejšímu řediteli pravěké sbírky dvornímu radovi Dr. phil. W. Angelimu a za přátelskou pomoc Dr. phil. F.-E. Barthovi a Dr. phil. E. Ruttkayové.

Josef Szombathy (1853-1943), rakouský archeolog, který roku 1882 založil pravěké oddělení Přírodovědného muzea ve Vídni (Archäologische Abteilung des Naturhistorischen Museums zu Wien), které spravoval více než 40 let. Podstatně rozmnožil jeho sbírky, především díky mnoha výzkumům muzea na území bývalé rakouské monarchie (jako např. Hallstatt, Willendorf, Wies, rakouské a moravské jeskyně ad.); je autorem četných nálezových zpráv a speciálních prací v mnoha odborných časopisech, zejména v MAGW (Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft Wien), MZK (Mitteilungen der k. k. Zentralkommission Wien), ZfE (Zeitschrift für Ethnologie Berlin), RGF (Römisch-Germanische Forschungen der Römisch-Germanischen Kommission Frankfurt a. M.) a dalších.

Literatura

Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien VII, 1892: Wien.

Beneš, A. 1959: K problémům mohylové kultury doby bronzové ve středních Čechách, Sborník Národního muzea v Praze, řada A - Historie 13.

Filip, J. 1963: Keltská civilizace a její dědictví. Praha.

Hrala, J. 1973: Knovízská kultura ve středních Čechách. Archeologické studijní materiály 11. Praha.

Michálek, J. 1999: Archeologické nálezy ze středních a severozápadních Čech ve sbírce Naturhistorisches Museum ve Vídni. Příspěvky k pravěku a rané době dějinné severozápadních Čech 7. Most.

Müller-Karpe, H. 1959: Beiträge zur Chronologie der Urnenfelderzeit nördlich und südlich der Alpen, Band 1-2. Berlin.

Píč, J. L. 1892: Archaeologický výzkum ve středních Čechách 5. Mohyly u Velké Dobré, Památky archeologické 15, 481-499, tab. XXII-XXIII.

- 1900: Starožitnosti země České, díl 1, sv. 2. Pokolení kamenných mohyl. Praha.

Plesl, E. 1965: Otázky středobronzového osídlení v severozápadních Čechách, Památky archeologické 56, 457-512.

Rychlý, J. 1894: Die Bronzezeit in Böhmen. Wien.

Stocký, A. 1928: Čechy v době bronzové. Praha.

Szombathy, J. 1888-1895: Tagebuch Nr. 60 - "Böhmen 1888, 1891, 1895, rkp. deník výzkumů, uložený v Prähistorische Abteilung des NHM Wien, 36-54 a plánek pohřebiště, uložený tamže v Tagebuche Nr. 64 - "Böhmen".

- b. r.: "Böhmen und Mähren. Groß - Dobrá in Prager Museum. Brünnner Museum" - Tagebuch Nr. 65, uložený v NHM Wien, 4-11.

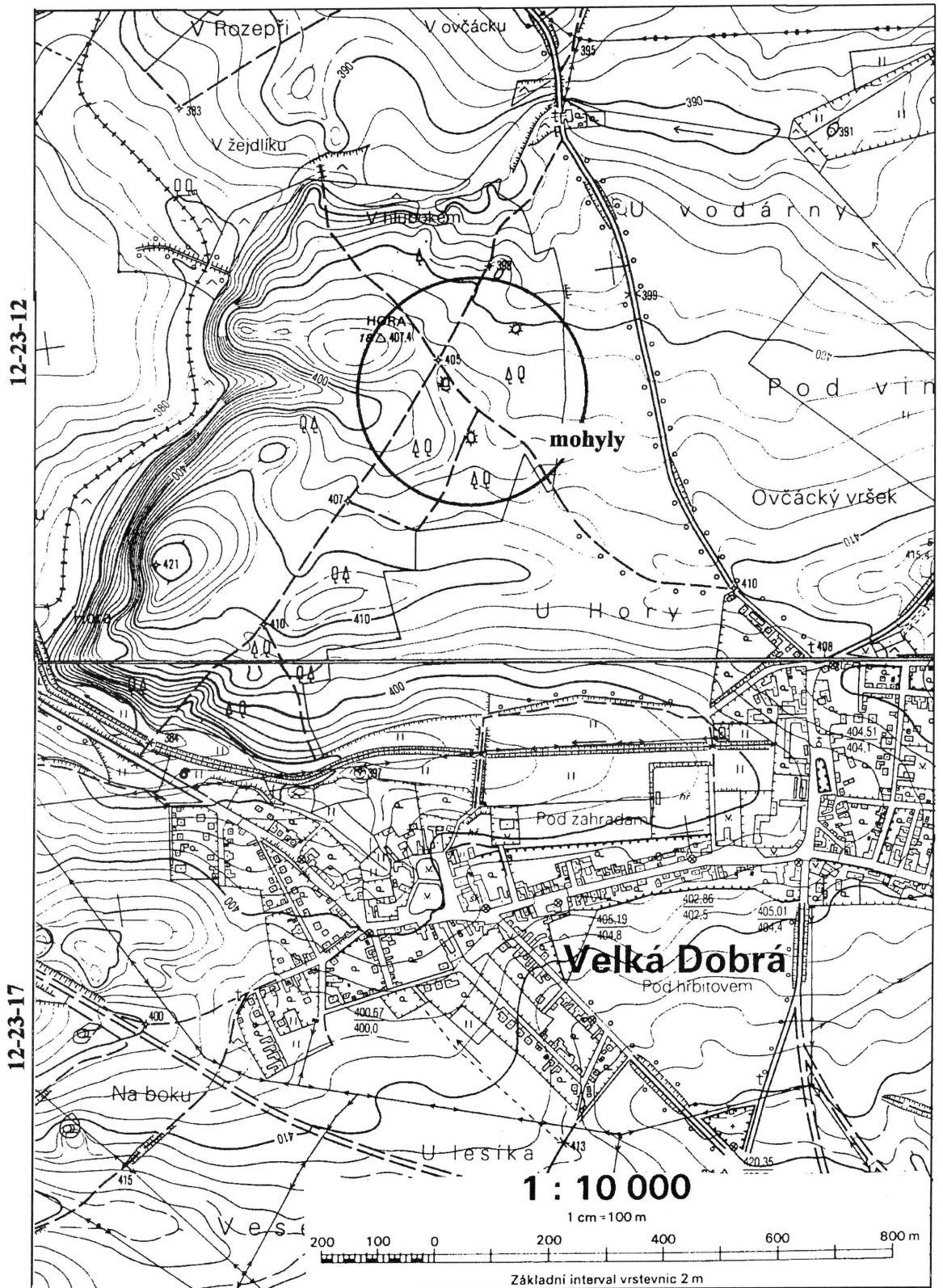
J. Michálek: The tumulus burial ground at Velká Dobrá (Kladno district): the 1890-1891 excavations.

A comprehensive summary of the results of excavations undertaken at the tumulus burial ground at Hora near Velké Dobré in 1890 and 1891 by J.L. Píč (of the National Museum in Prague) and J. Szombathy (of the Natural History Museum in Vienna), during which 41 of the 64 tumuli were opened. In addition to descriptions of the field situation (as published by Píč and noted in Szombathy's field journal), drawings documenting many of the finds obtained and preserved are today housed in both of the aforementioned institutions. Of the barrows excavated, 13 belonged to the Middle Bronze Age Tumulus culture, a further 12 probably belonged to the same culture, 6 dated to the Later Bronze Age Knovíz culture, and 5 were undateable after excavation due to an absence of finds. Three further burials were ascertained as dating to the late Hallstatt period (in two cases) and the Early Middle Ages (in one case).

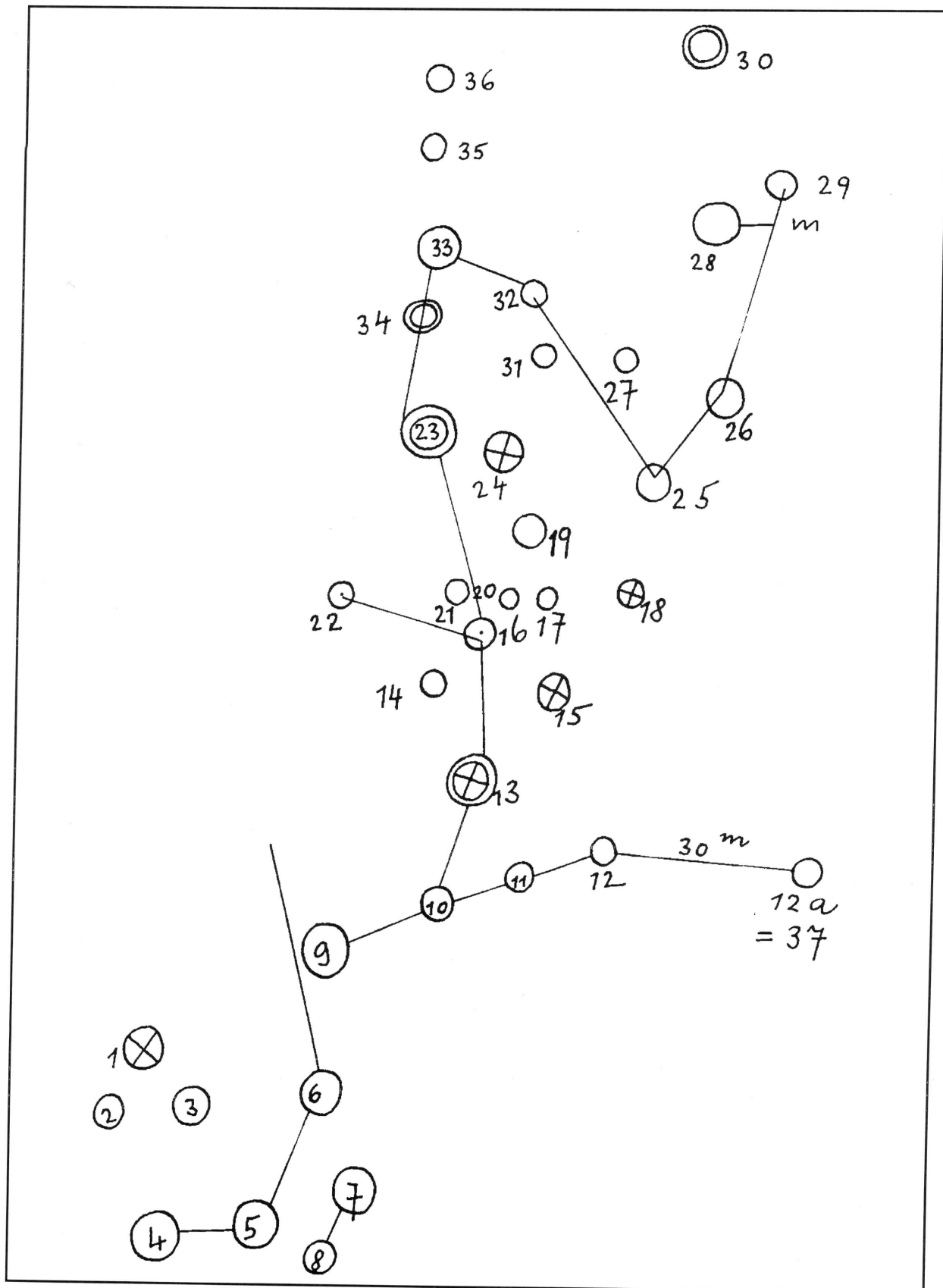
Jan Michálek

Muzeum středního Pootaví

Hrad 1, 386 11 Strakonice

Obr. 1. Velká Dobrá, okr. Kladno. Situace mohylového pohřebiště v lese "Hora" (označeno kruhem) na listech (12-23-17 a 12-23-12) ZM 1:10000.

Obr. 2. Velká Dobrá, okr. Kladno. Původní skica (plánek) J. Szombathyho z roku 1891 (Szombathy, Tagebuch Nr. 60, s. 36-37).

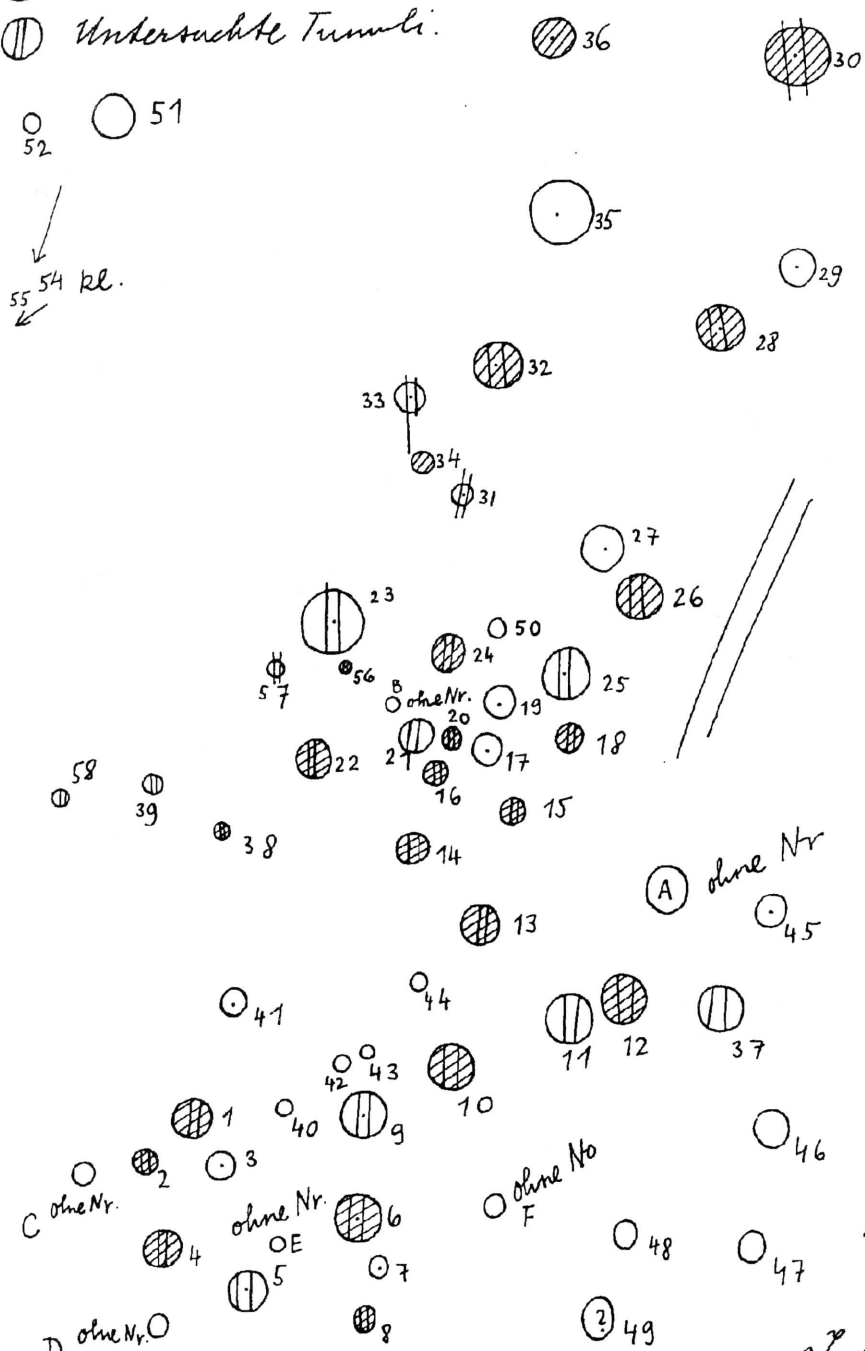
Tumulus-Gruppe
 im Walde Hora bei Groß-Dobrá
 1 : 2000 (10° westl. Declination ausgenommen)

☉ Tum. für das Böhmisches Museum

⊖ Untersuchte Tumuli.

○ 52 ○ 51

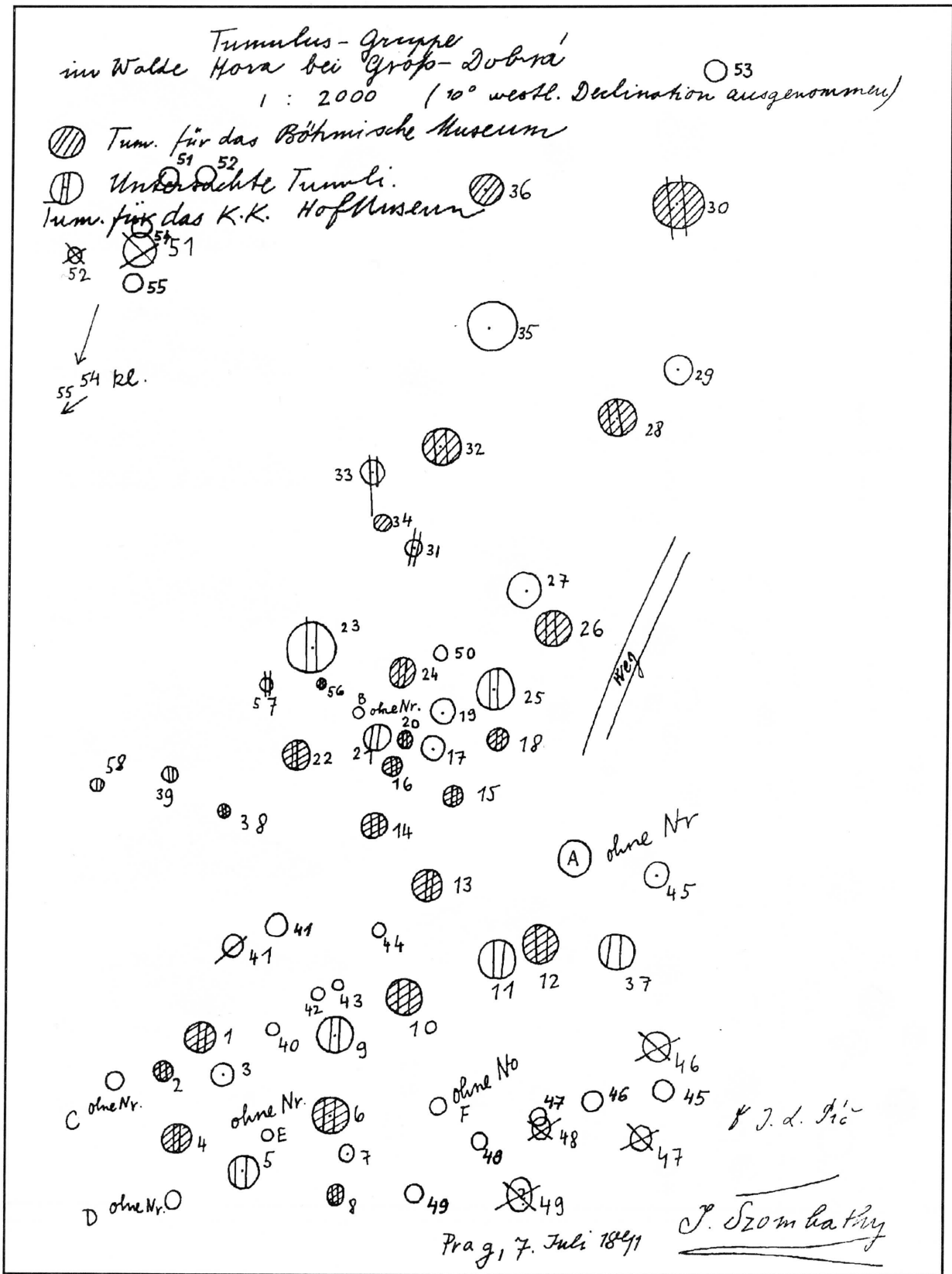
↙ 54 kl.
 ↘ 55

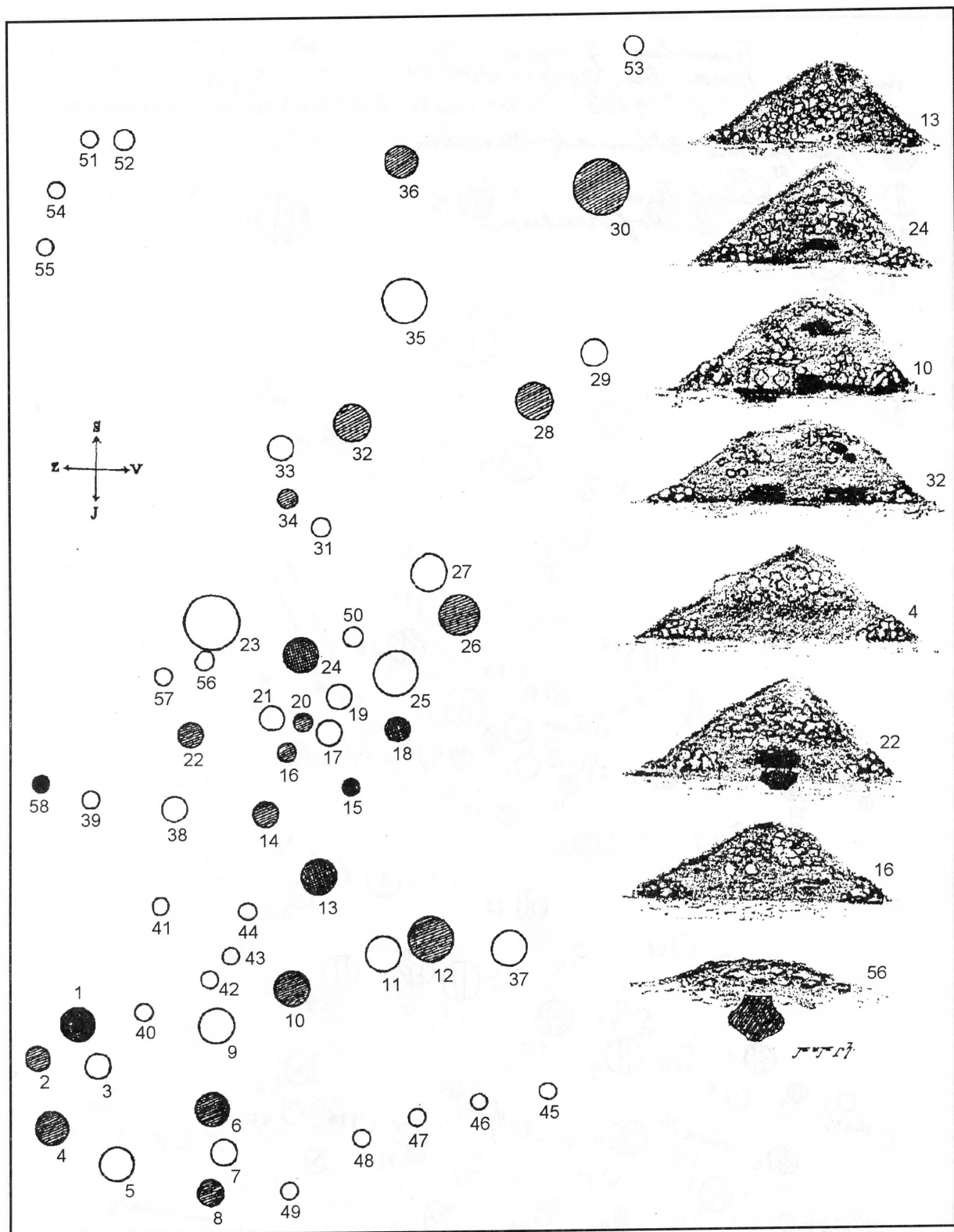
Prag, 7. Juli 1891

J. Szombathy

Obr. 3. Velká Dobrá, okr. Kladno. Plánek mohylového pohřebiště v měřítku 1:2000 ze dne 7. 6. 1891, vyhotovený J. Szombathym a J. L. Píčem (Szombathy, Tagebuch Nr. 64).

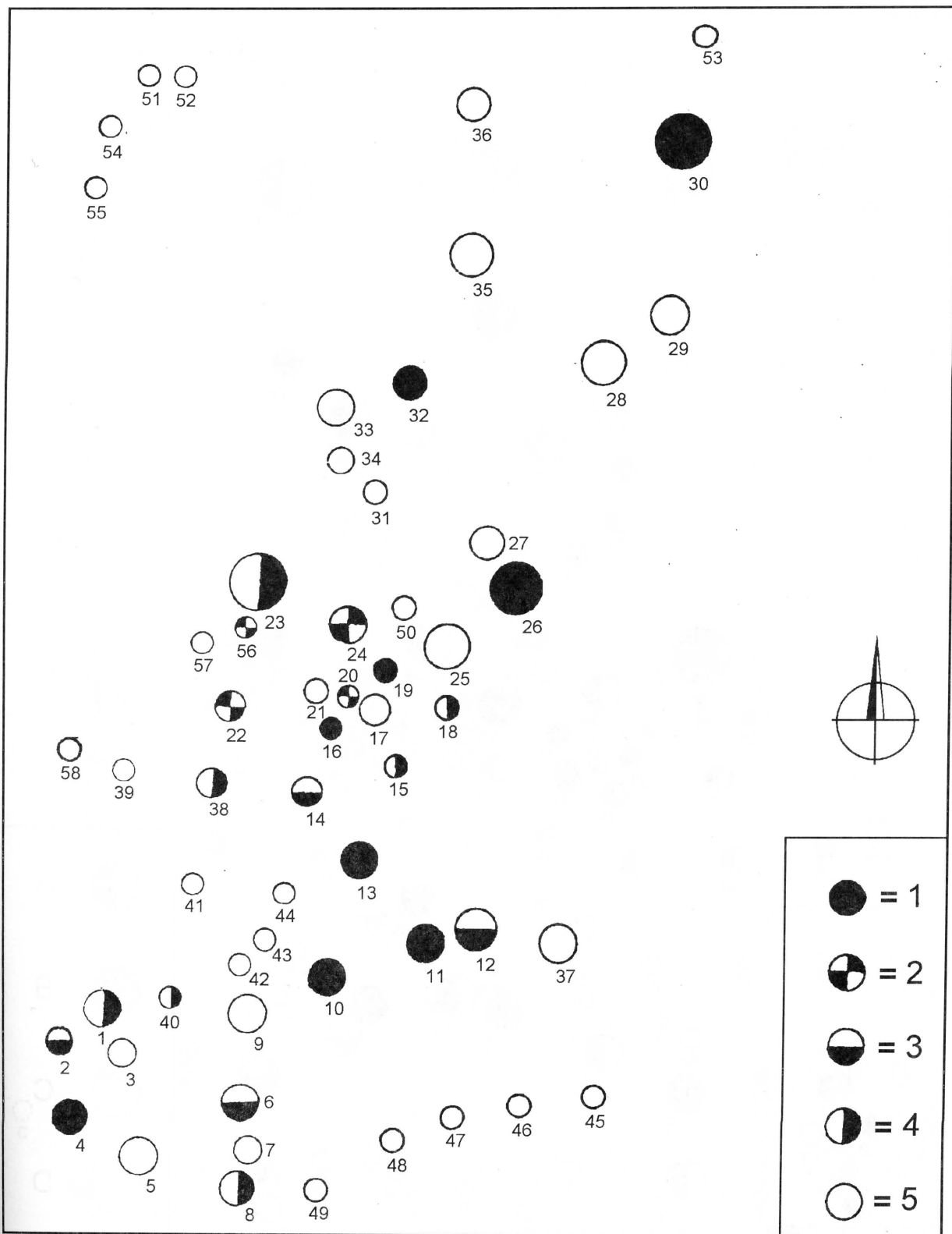

Obr. 4. Velká Dobruša, okr. Kladno. Plánek z roku 1891 s dodatečně nově zaměřenými mohylami č. 45-49 a 51-55 (Szombathy, Tagebuch Nr. 64).

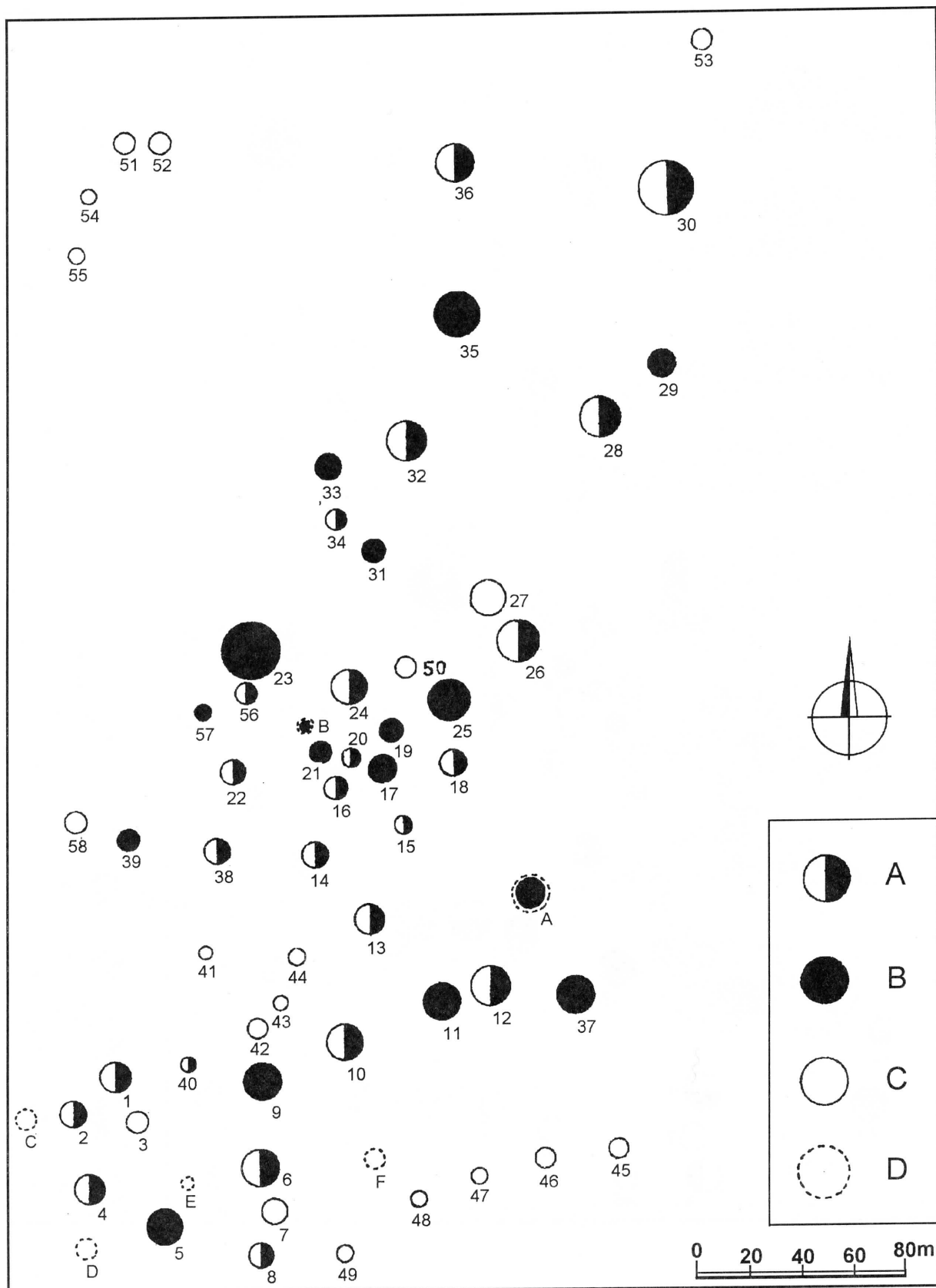

Obr. 5. Velká Dobrá, okr. Kladno. Plánek z roku 1891 (Píč 1892, s. 489), upravený J. Szombathym: šikmo šrafované označeny mohyly zkoumané J. L. Píčem, mřížkováně mohyly kopané P. Nedvědem, F. Málkem, J. Čermákem (č. 1, 13, 15 a 18), a společně s J. L. Píčem (č. 24). Řezy zkoumanými mohylami č. 13, 24, 10, 32, 4, 22, 16 a 56 (podle Píče 1892, s. 489).

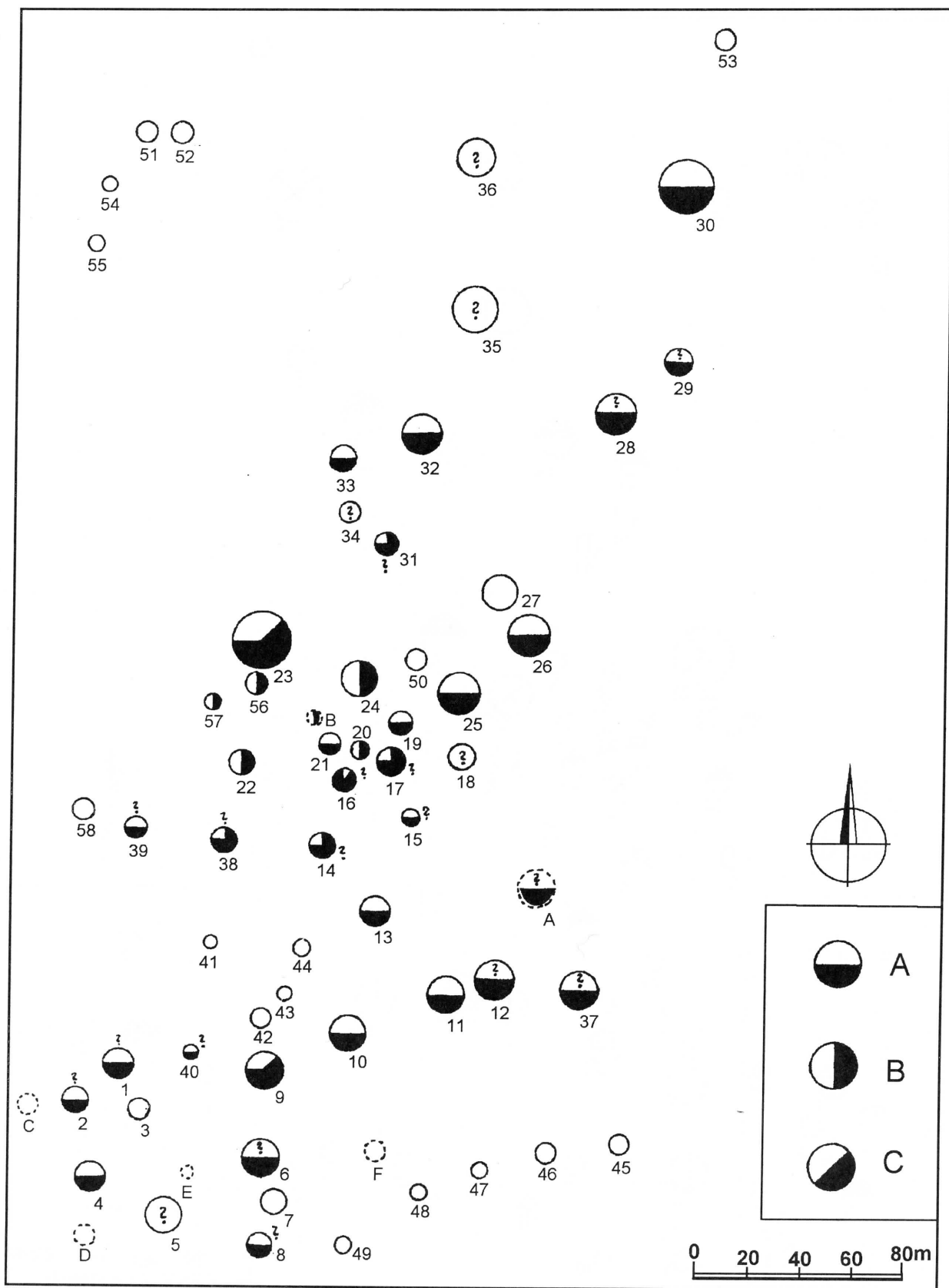

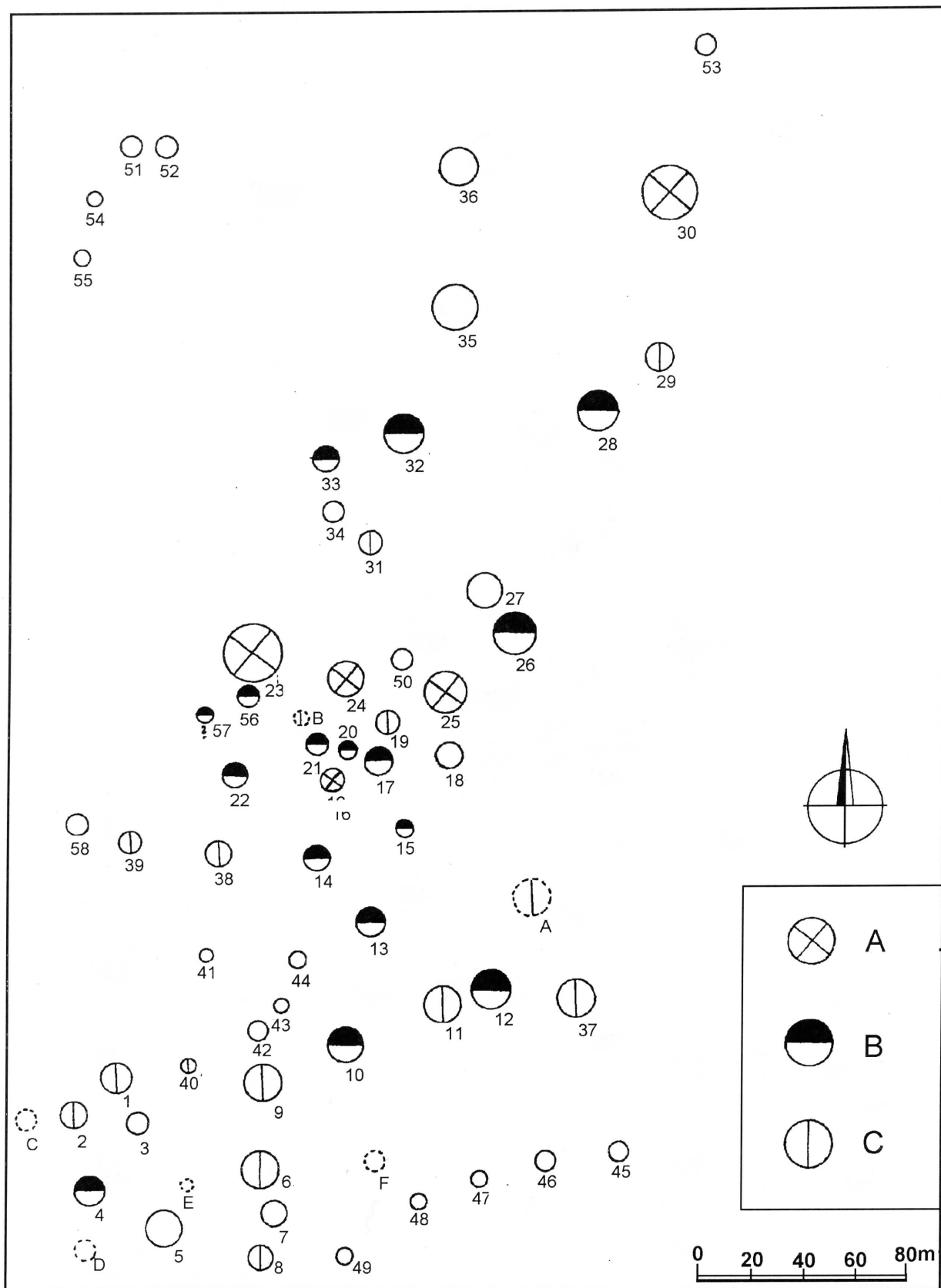
Obr. 6. Velká Dobrá, okr. Kladno. Mohylové pohřebiště, upravený plánec J. L. Píče (Beneš 1959, obr. 29): 1 - mohylová kultura střední doby bronzové, 2 - mladší doba bronzová (kultura knovízská), 3 - nedatovatelné a nerevidovatelné nálezy keramiky, 4 - mohyly s popelovitou vrstvou a bez nálezů, 5 - nezkoumané mohyly.

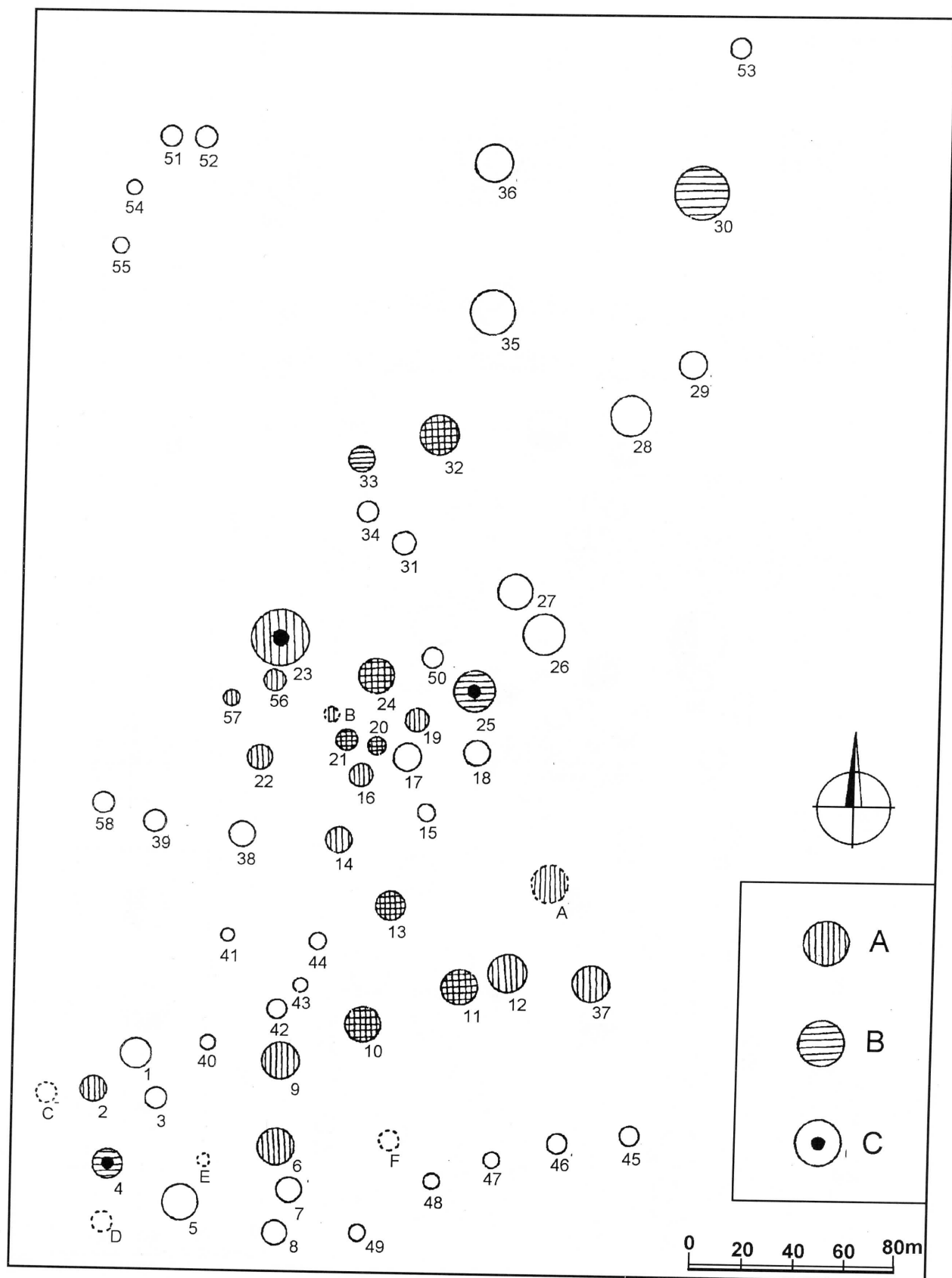
Obr. 7. Velká Dobrá, okr. Kladno. Mohyly kopané: A - J. L. Píčem, B - J. Szombathym, C - neprokopané, D - bez čísla, označené A-F.

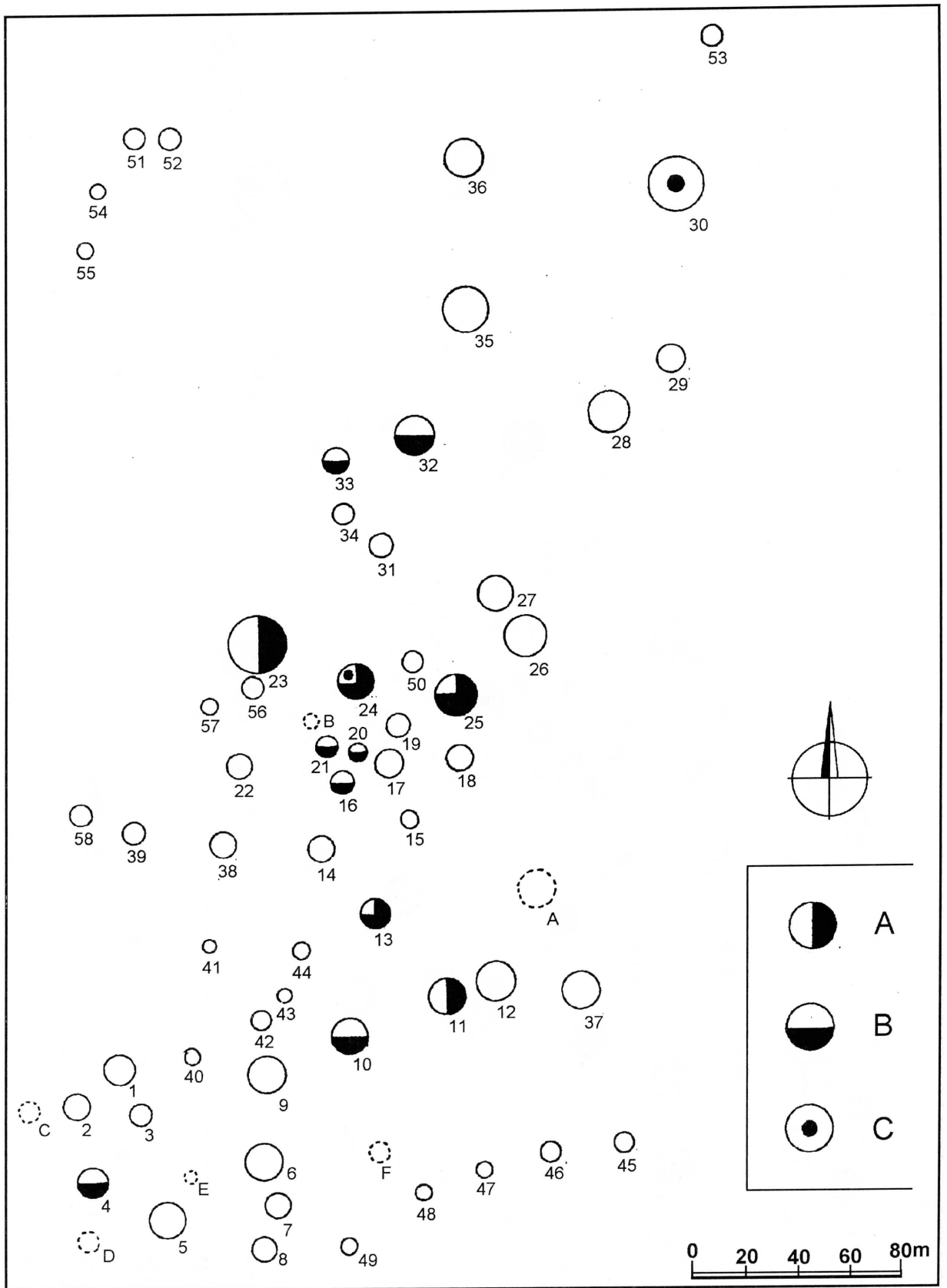
Obr. 8. Velká Dobrá, okr. Kladno. Rozlišení zkoumaných mohyl podle kulturního zařazení: A - mohylová kultura střední doby bronzové, B - knovízská kultura mladší doby bronzové, C - mohyly s dodatečnými pohřby (doba halštatská a raný středověk) a neurčené (?) - bez nálezů.

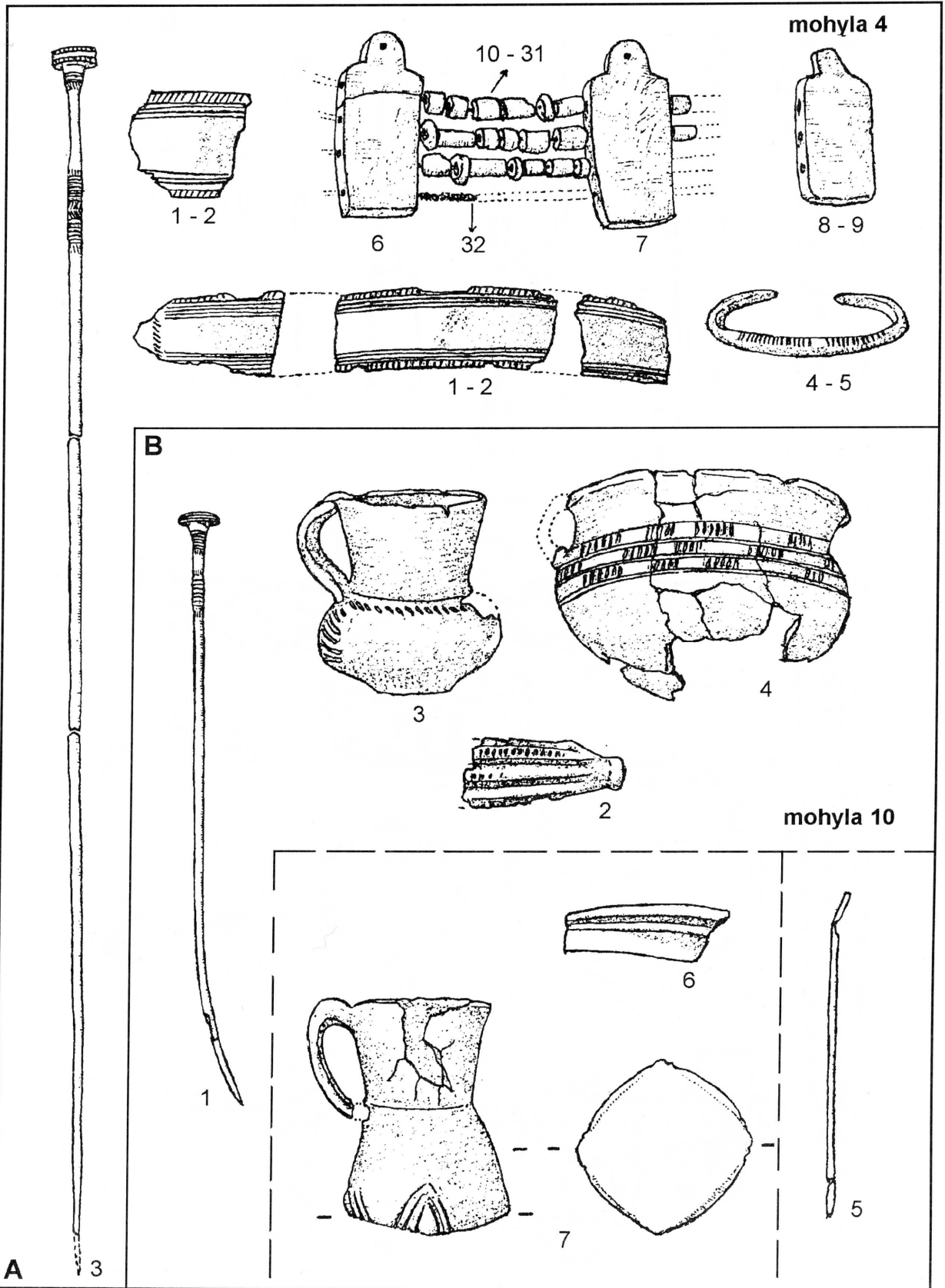
Obr. 9. Velká Dobrá, okr. Kladno. Zkoumané mohyly: A - s kostrovým pohřbem, B - se žárovým pohřbem, C - s popelovitou vrstvou a uhlíky.

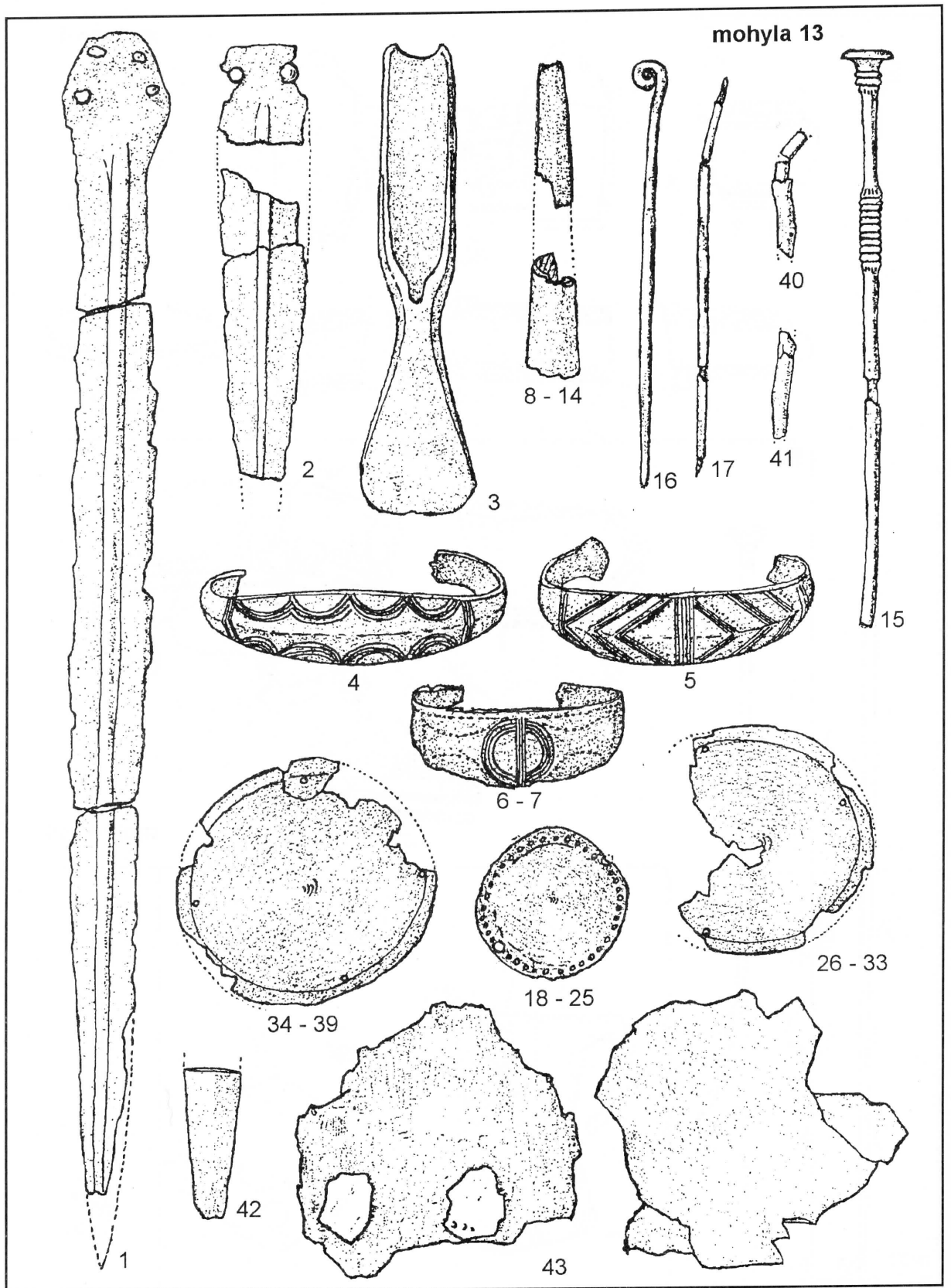
Obr. 10. Velká Dobrá, okr. Kladno. Zkoumané mohyly: A - obsahující keramiku, B - bronzové předměty, C - jiné předměty.

Obr. 11. Velká Dobrá, okr. Kladno. Zkoumané mohyly: A - obsahující zbraně, B - šperky, C - jiné předměty.

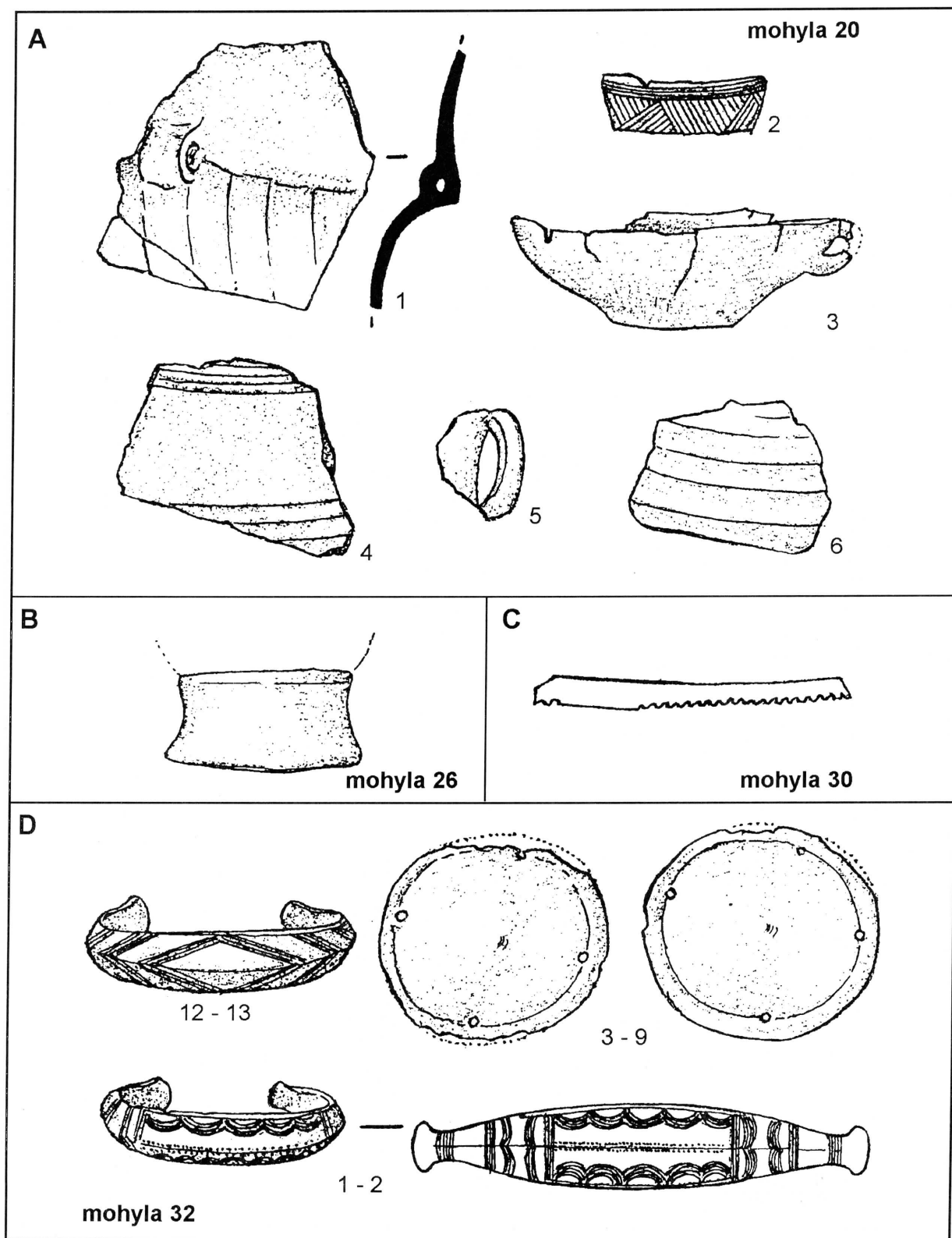

Obr. 12. Velká Dobrá, okr. Kladno. A (1-32) mohyla 4, B (1-4) mohyla 10 - pohřeb 1, B (5) mohyla 10 - pohřeb 2, B (6-7) mohyla 10 - pohřeb 3 (podle J. L. Píče 1892).

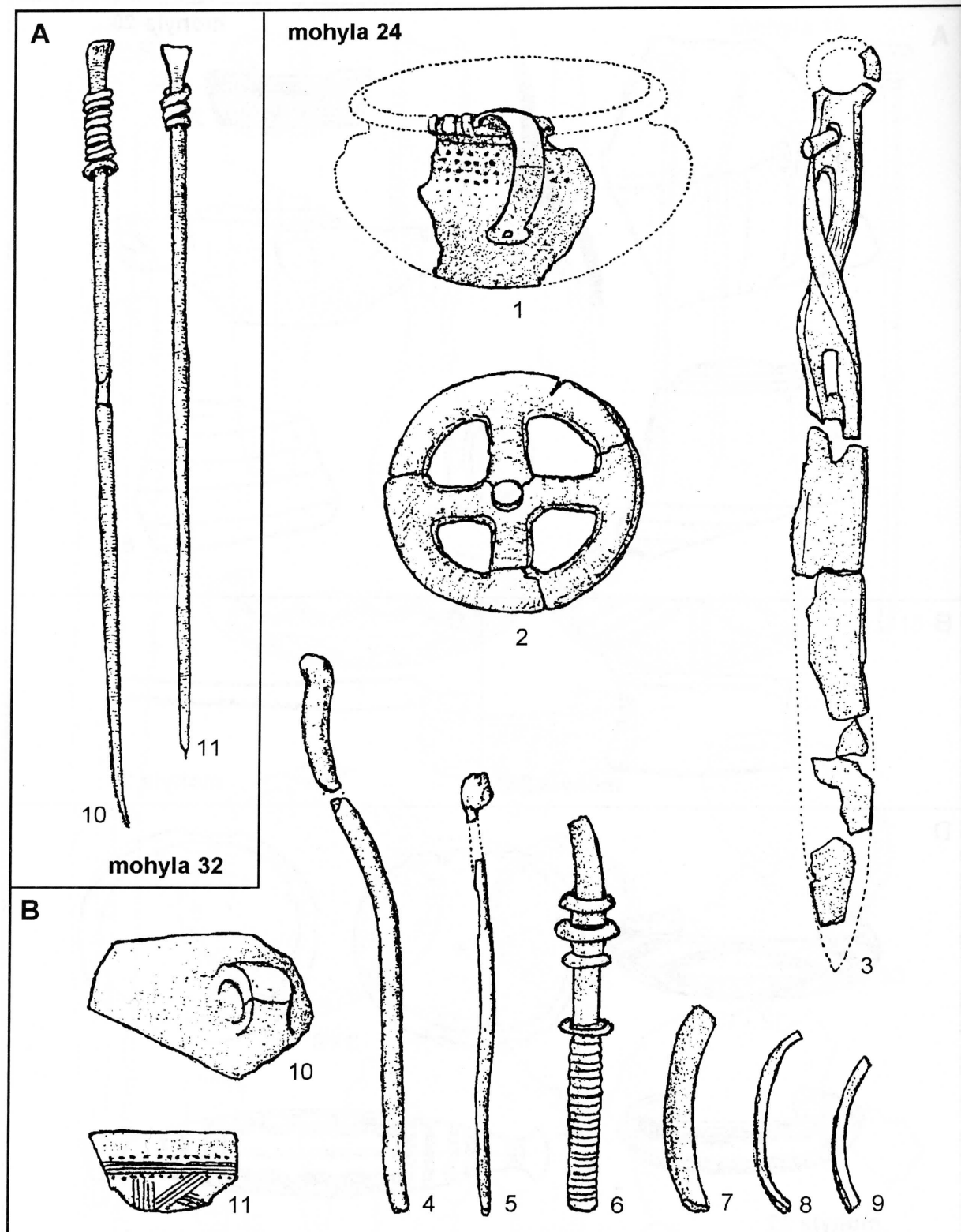

Obr. 13. Velká Dobrá, okr. Kladno. 1-43 mohyla 13 (podle J. L. Píče 1892).

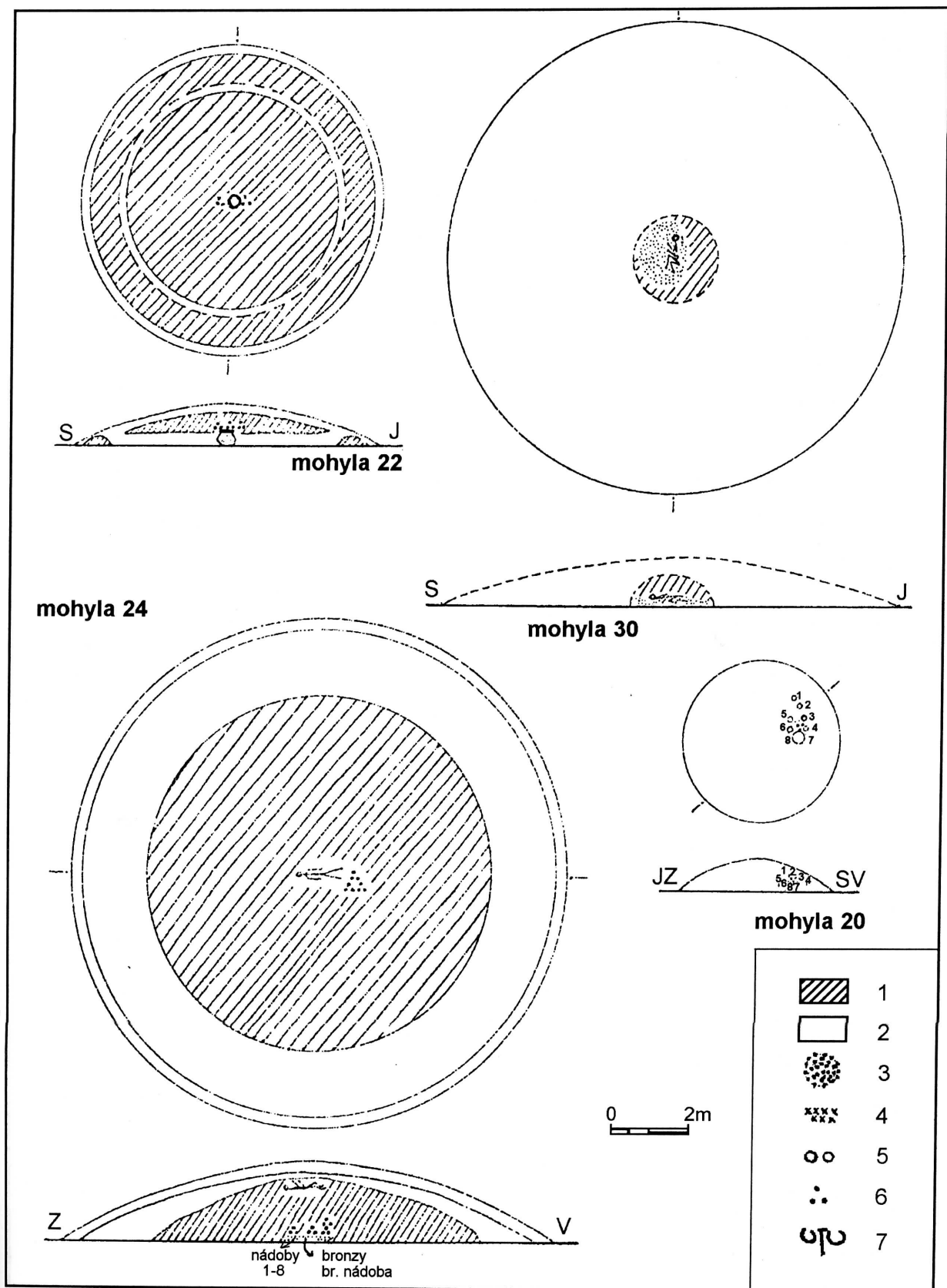

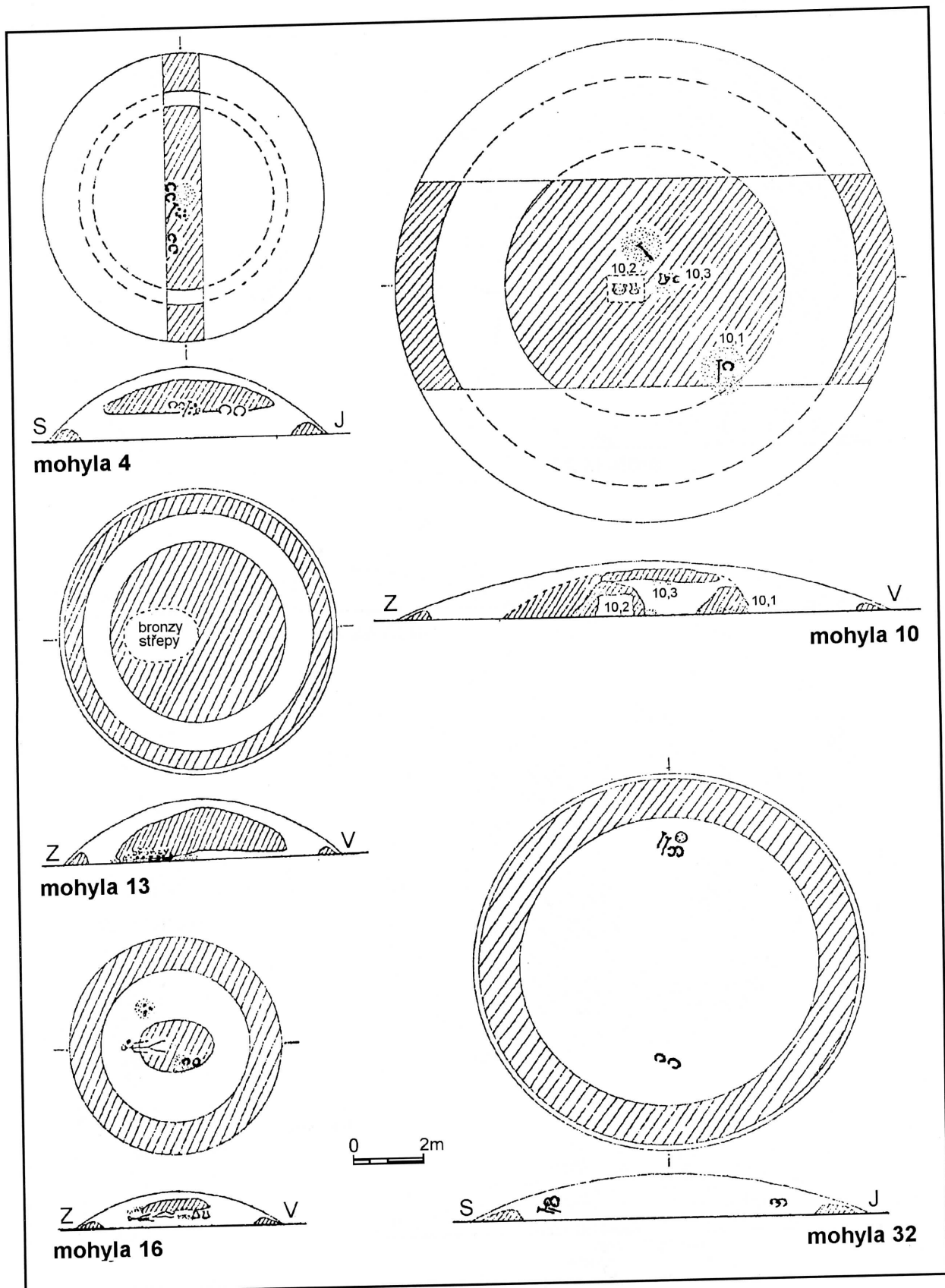
Obr. 14. Velká Dobrá, okr. Kladno. A (1-6) mohyla 20, B mohyla 26, C mohyla 30, D (1-13) podle J. L. Píče 1892.

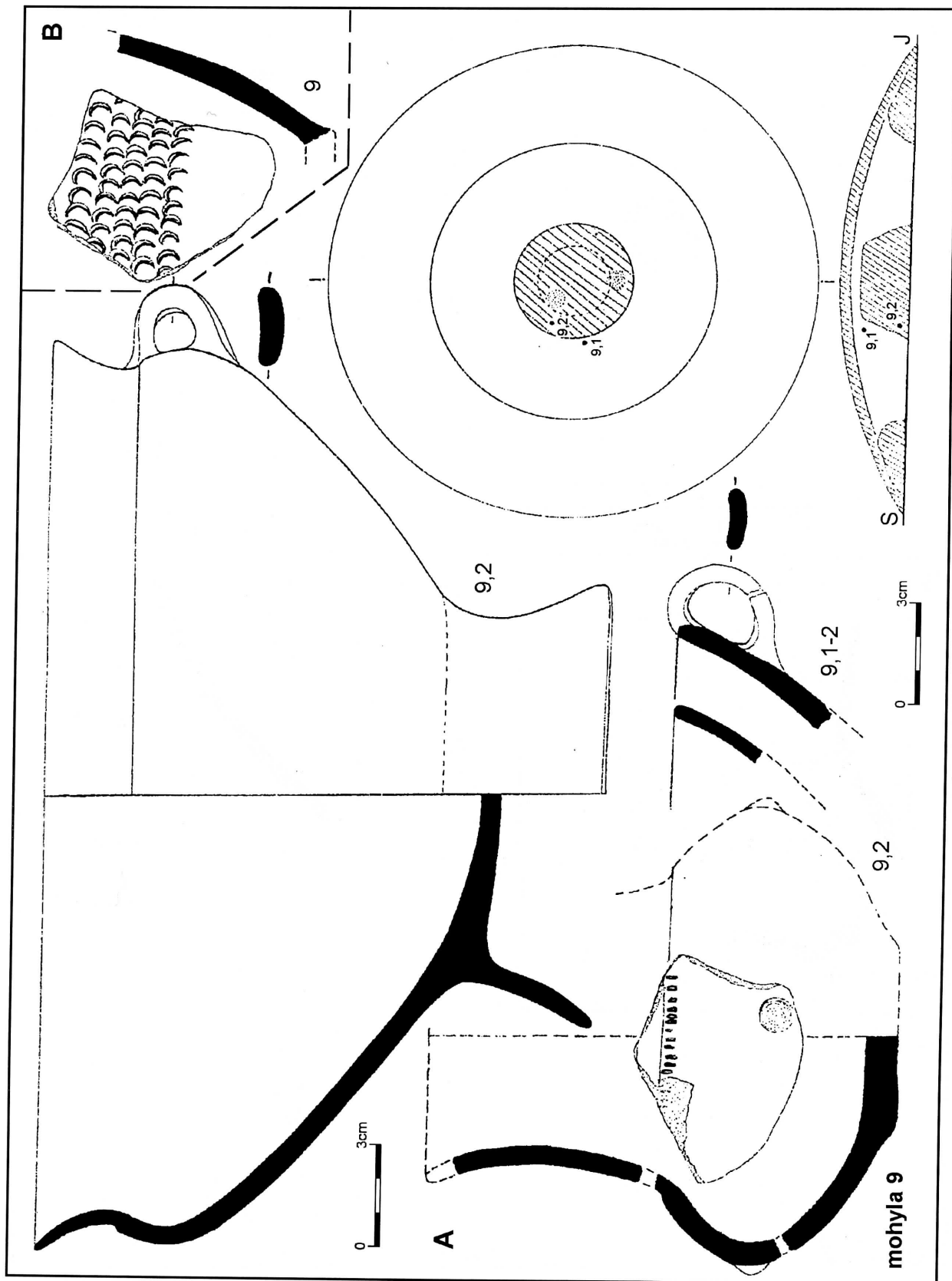
Obr. 15. Velká Dobrá, okr. Kladno. A (10-11) mohyla 32, B (1-11) mohyla 24 (podle J. L. Píče 1892).

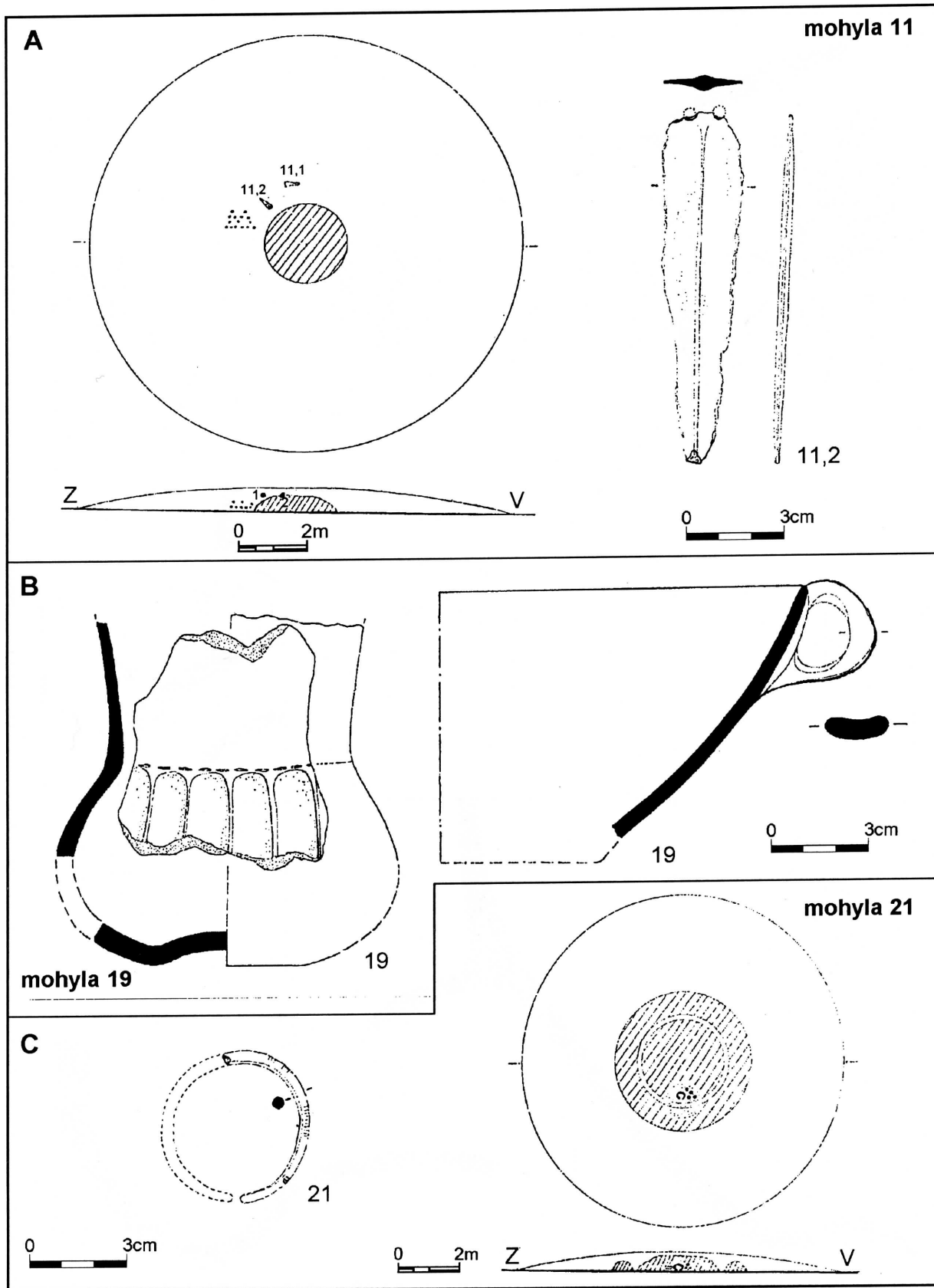
Obr. 16. Velká Dobrá, okr. Kladno. Rekonstrukce půdorysů a řezů mohylami č. 20, 22, 24 a 30 (podle údajů J. Szombathyho a J. L. Píče): 1 kameny, 2 hlína, 3 popelovitá vrstva, 4 spálené kůstky, 5 nádoby, 6 střepy, 7 bronzové a železné předměty.

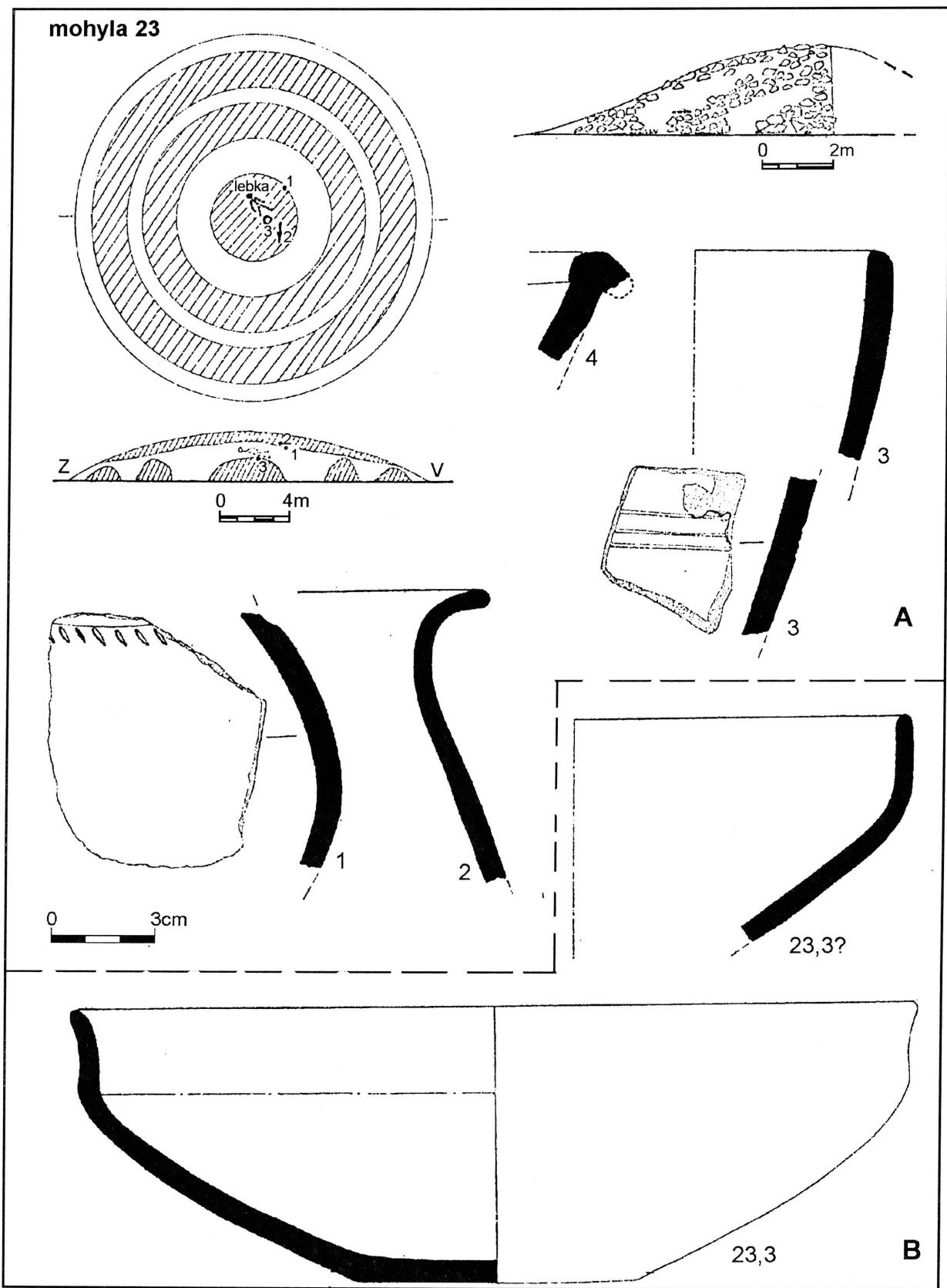
Obr. 17. Velká Dobrá, okr. Kladno. Rekonstrukce půdorysů a řezů mohylami č. 4, 10, 13, 16 a 32 (podle údajů J. Szombathyho a J. L. Píče). Vysvětlivky viz obr. 16.

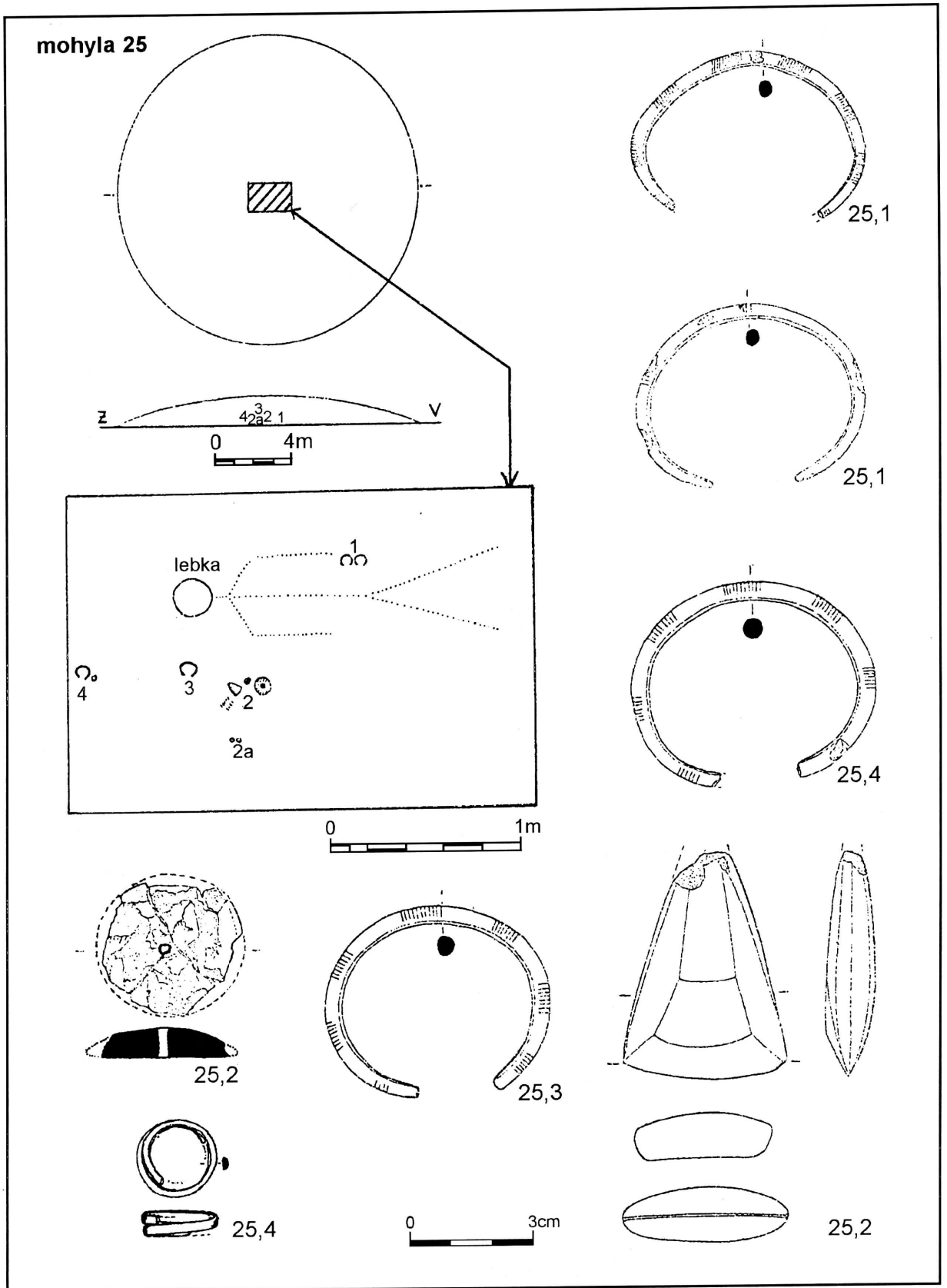
Obr. 18. Velká Dobrá, okr. Kladno. Mohyla 9 (rekonstrukce podle J.Szombathyho): A pohřeb mohylové kultury střední doby bronzové, B dodatečný pohřeb z pozdní doby halštatské.

Obr. 19. Velká Dobrá, okr. Kladno. A mohyla 11, B mohyla 19, C mohyla 21 (rekonstrukce mohyl podle údajů J. Szombathyho).

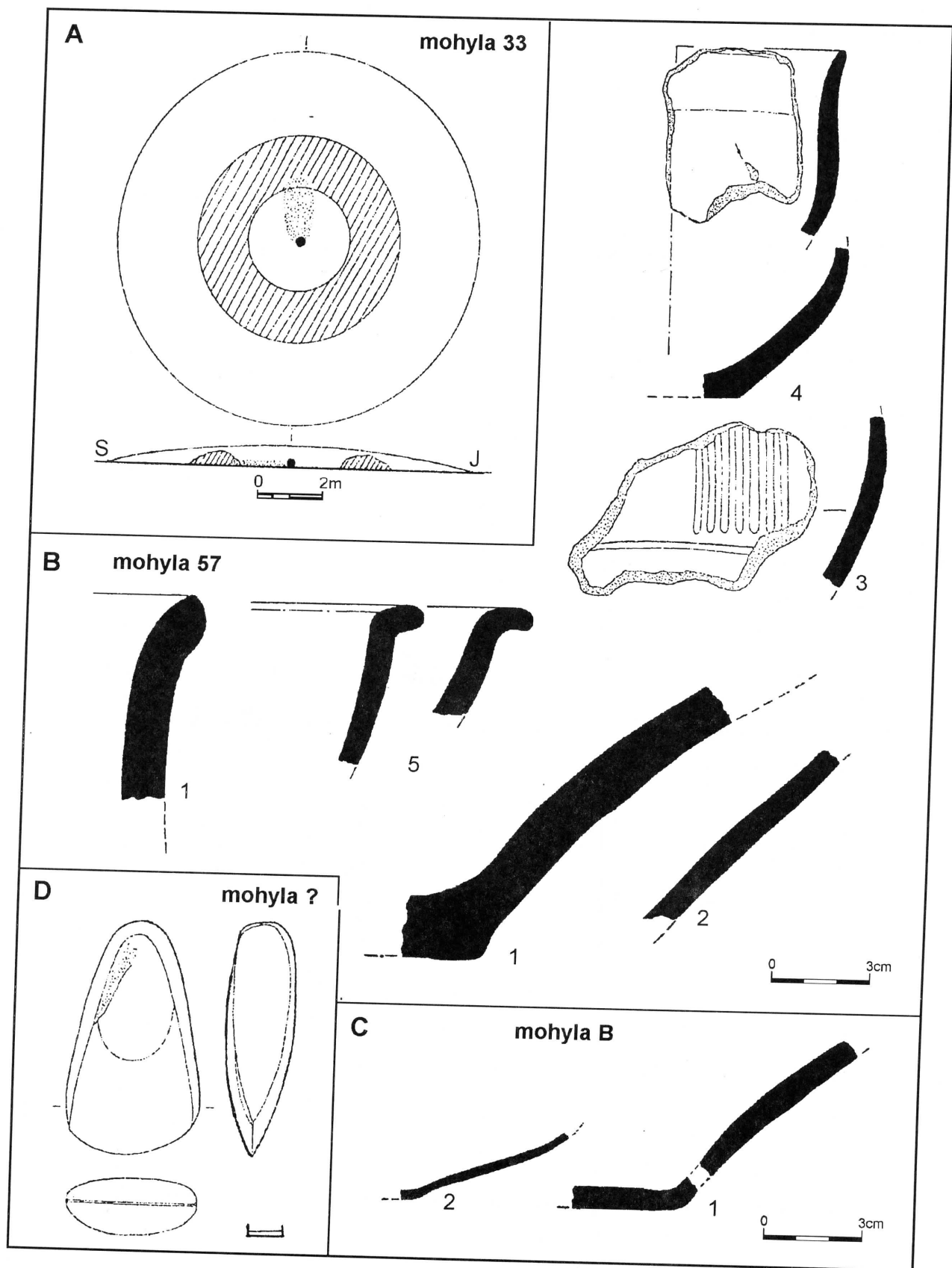

Obr. 20. Velká Dobrá, okr. Kladno. A mohyla 23, B mohyla 23 - dodatečný pozdně halštatský pohřeb (rekonstrukce podle údajů J. Szombathyho).

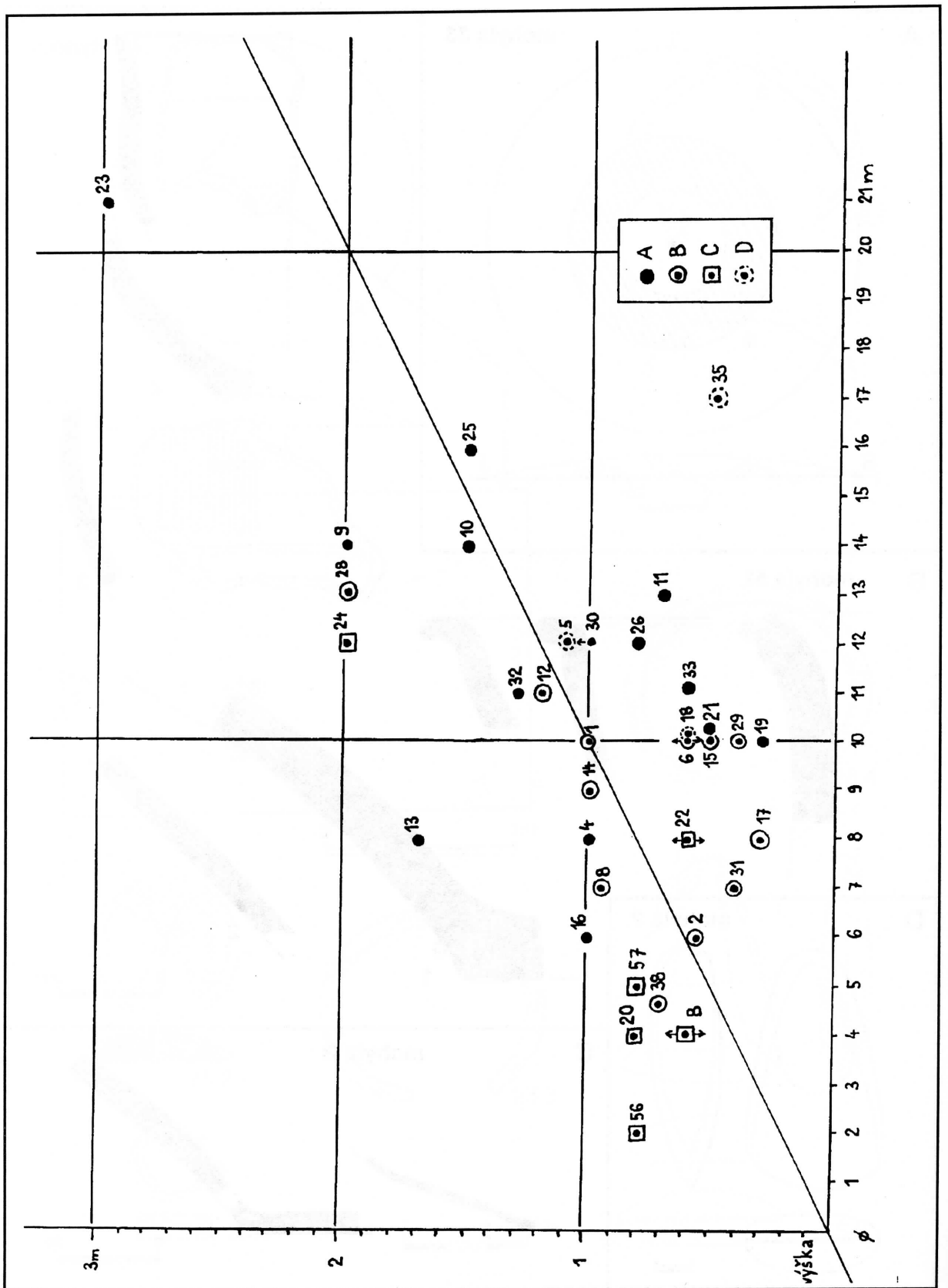

Obr. 21. Velká Dobrá, okr. Kladno. Mohyla 25 (rekonstrukce pohřbu podle údajů J. Szombathyho).

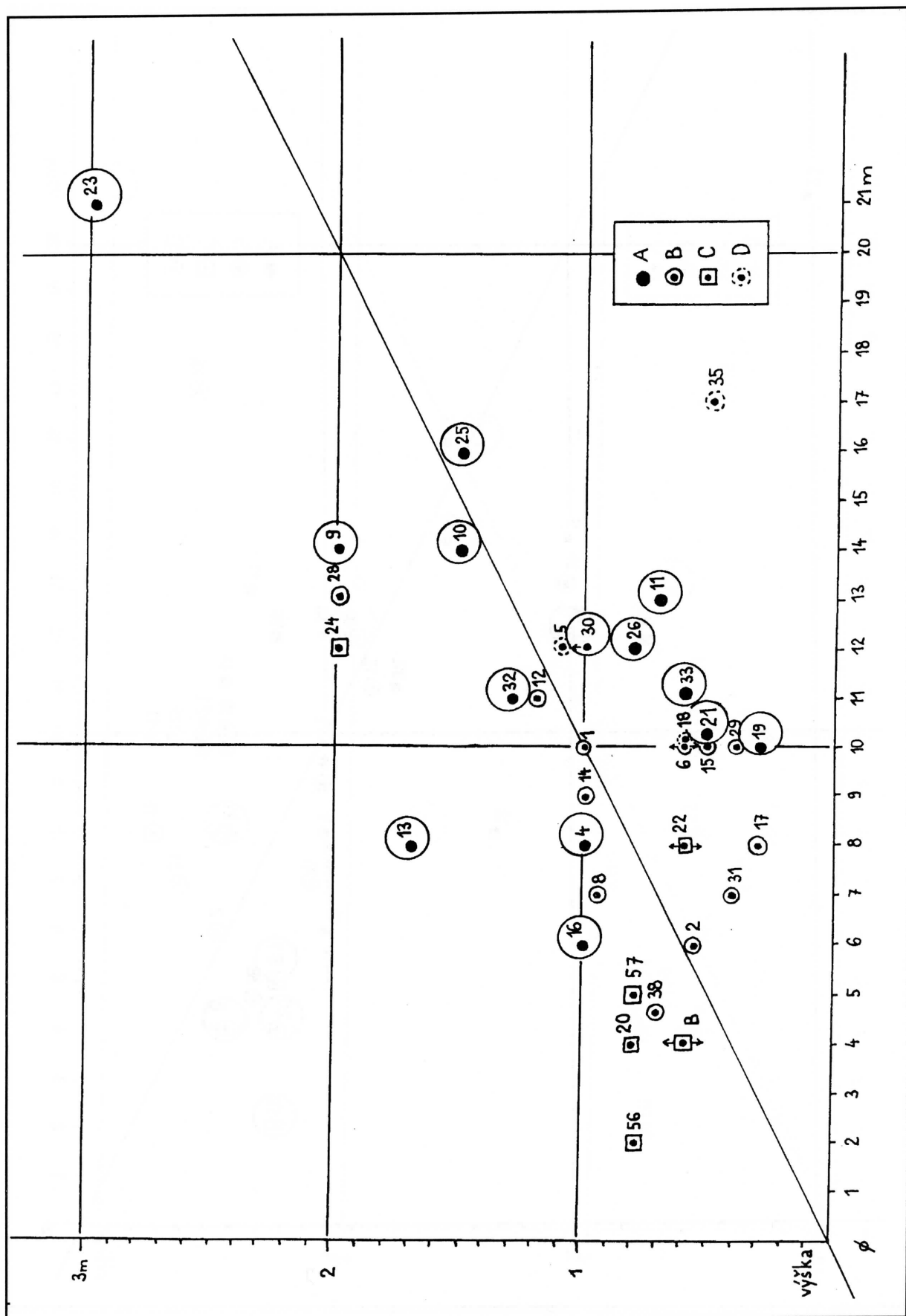

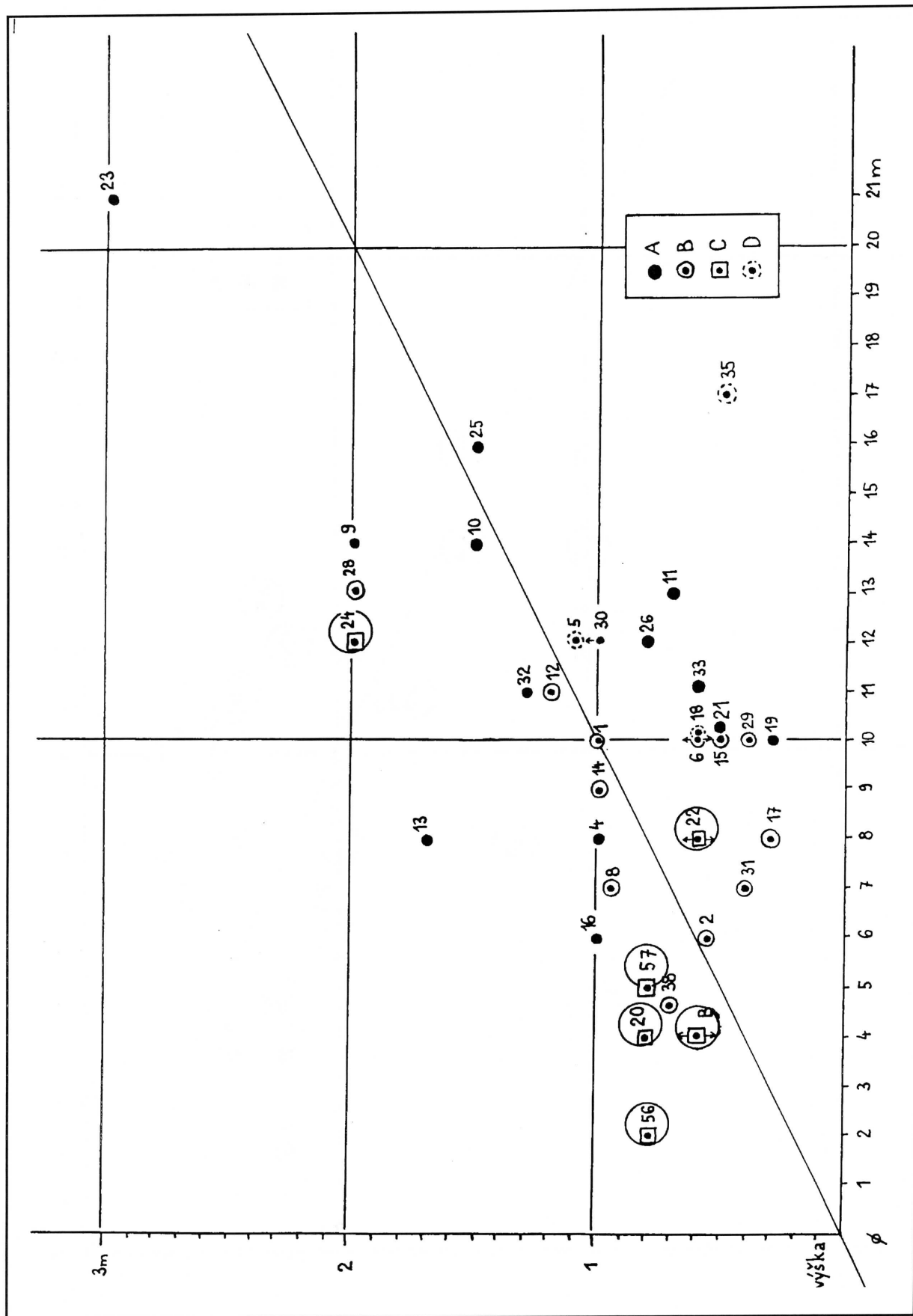
Obr. 22. Velká Dobrá, okr. Kladno. A mohyla 33 (rekonstrukce podle údajů J. Szombathyho), B mohyla 57, C mohyla č. B, D z mohyl (?).

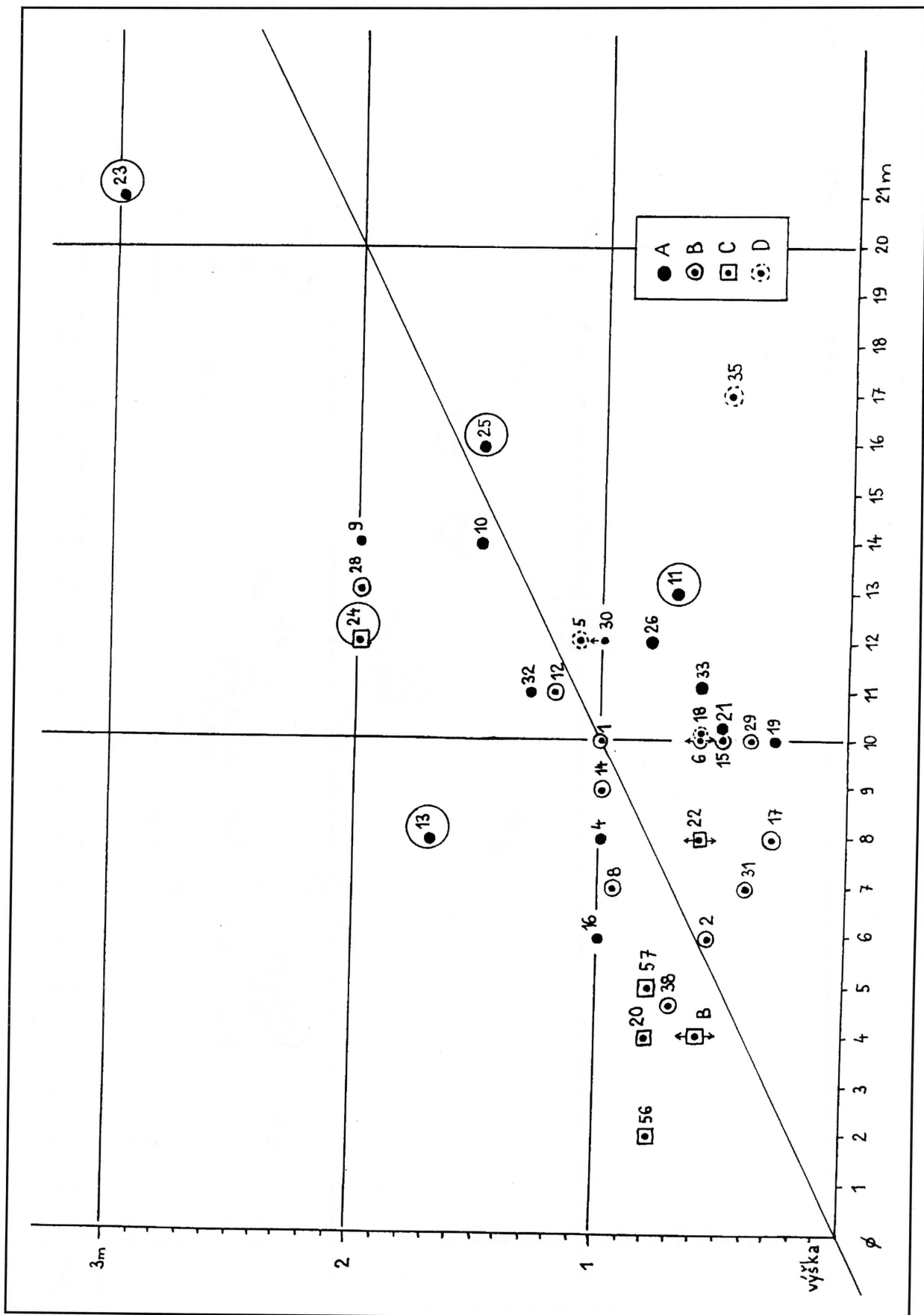
Obr. 23. Velká Dobrá, okr. Kladno. Graf velikosti mohyl (výška a průměr) a kulturní zařazení: A mohylová kultura střední doby bronzové, B mohylová kultura střední doby bronzové (?), C knovízská kultura, D nedatované.

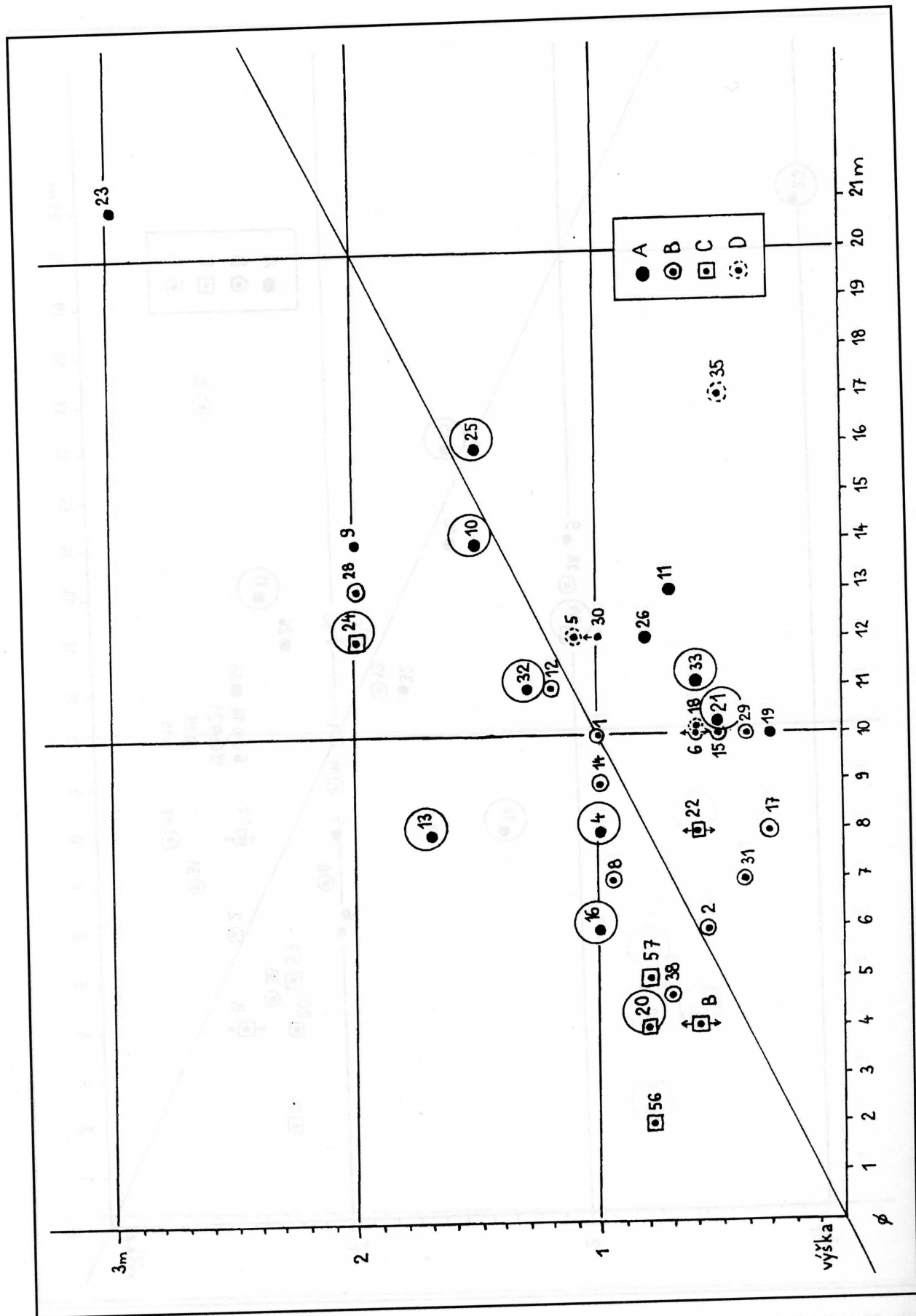
Obr. 24. Velká Dobrá, okr. Kladno. Mohylová kultura střední doby bronzové - průměr a výška mohyl (č. 4, 9, 10, 11, 13, 16, 19, 21, 23, 25, 26, 30, 32 a 33).

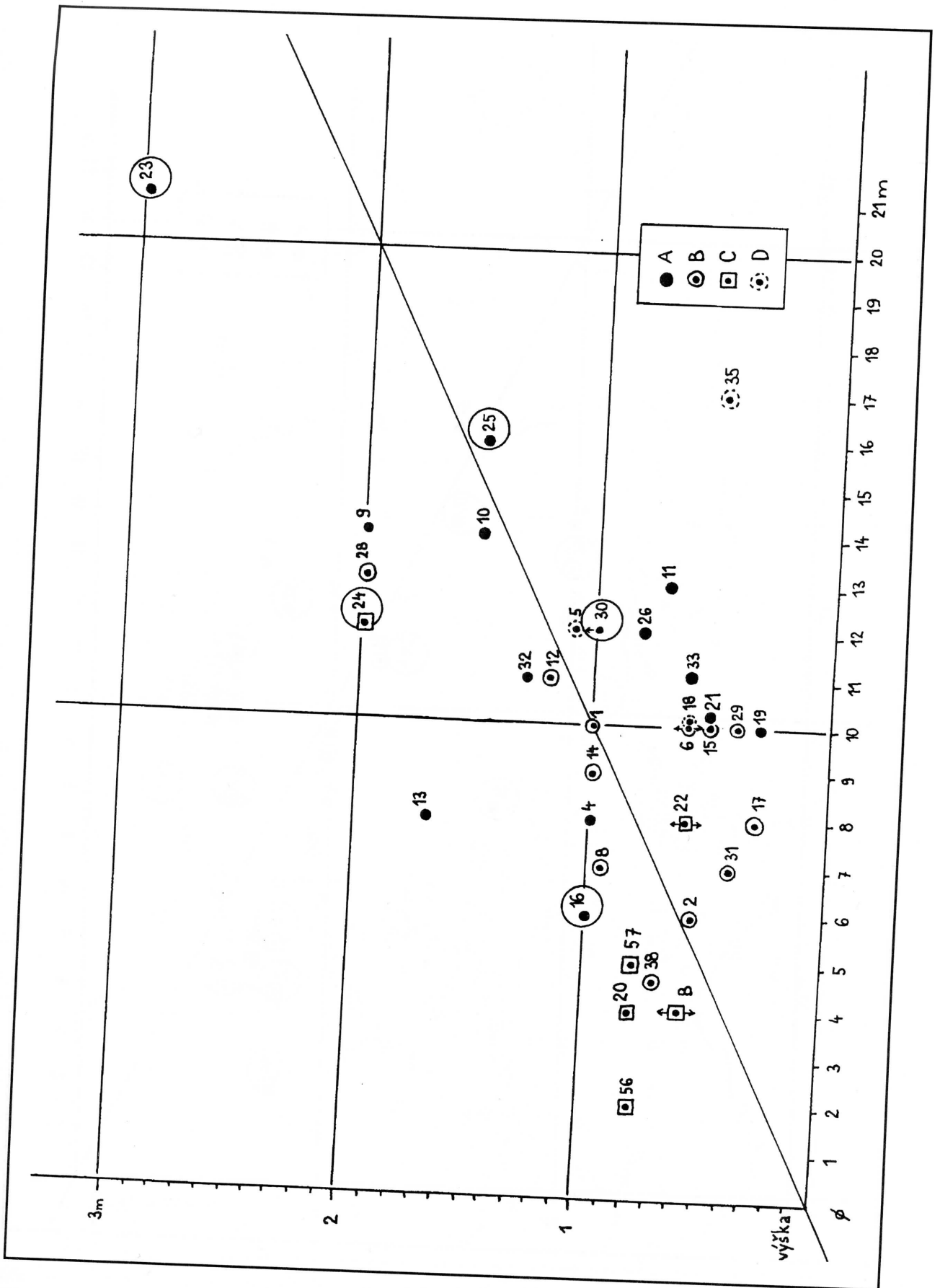
Obr. 25. Velká Dobrá, okr. Kladno. Knovízská kultura mladší doby bronzové - průměr a výška mohyl (č. 20, 22, 24, 56, 57 a B).

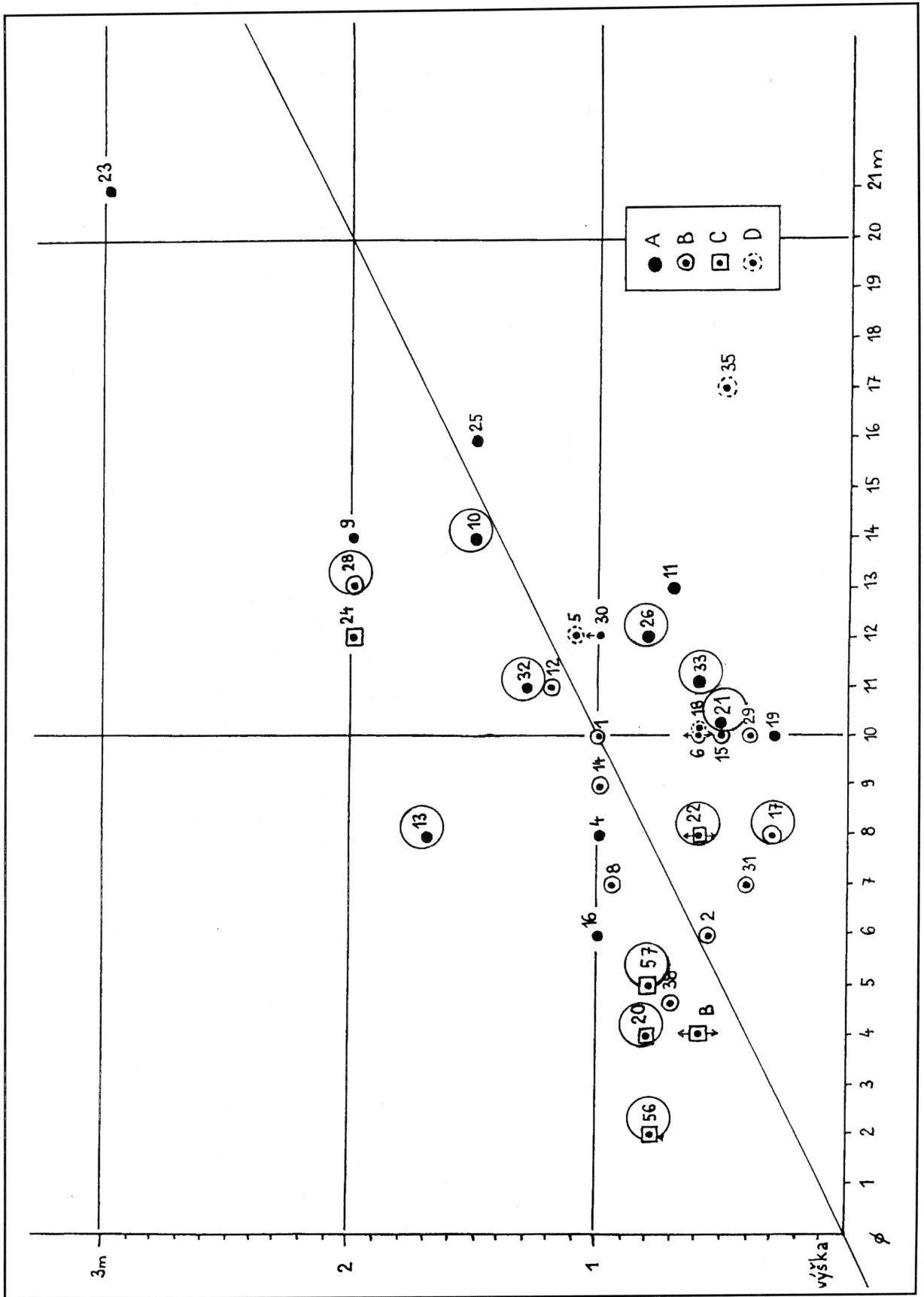
Obr. 26. Velká Dobrá, okr. Kladno. Průměr a výška mohyl (mohylová kultura střední doby bronzové a knovízská kultura) - nálezy zbraní (č. 11, 13, 23, 24 a 25).

Obr. 27. Velká Dobrá, okr. Kladno. Průměr a výška mohyl - nálezy šperků (č. 4, 10, 13, 16, 20, 21, 24, 25, 32 a 33).

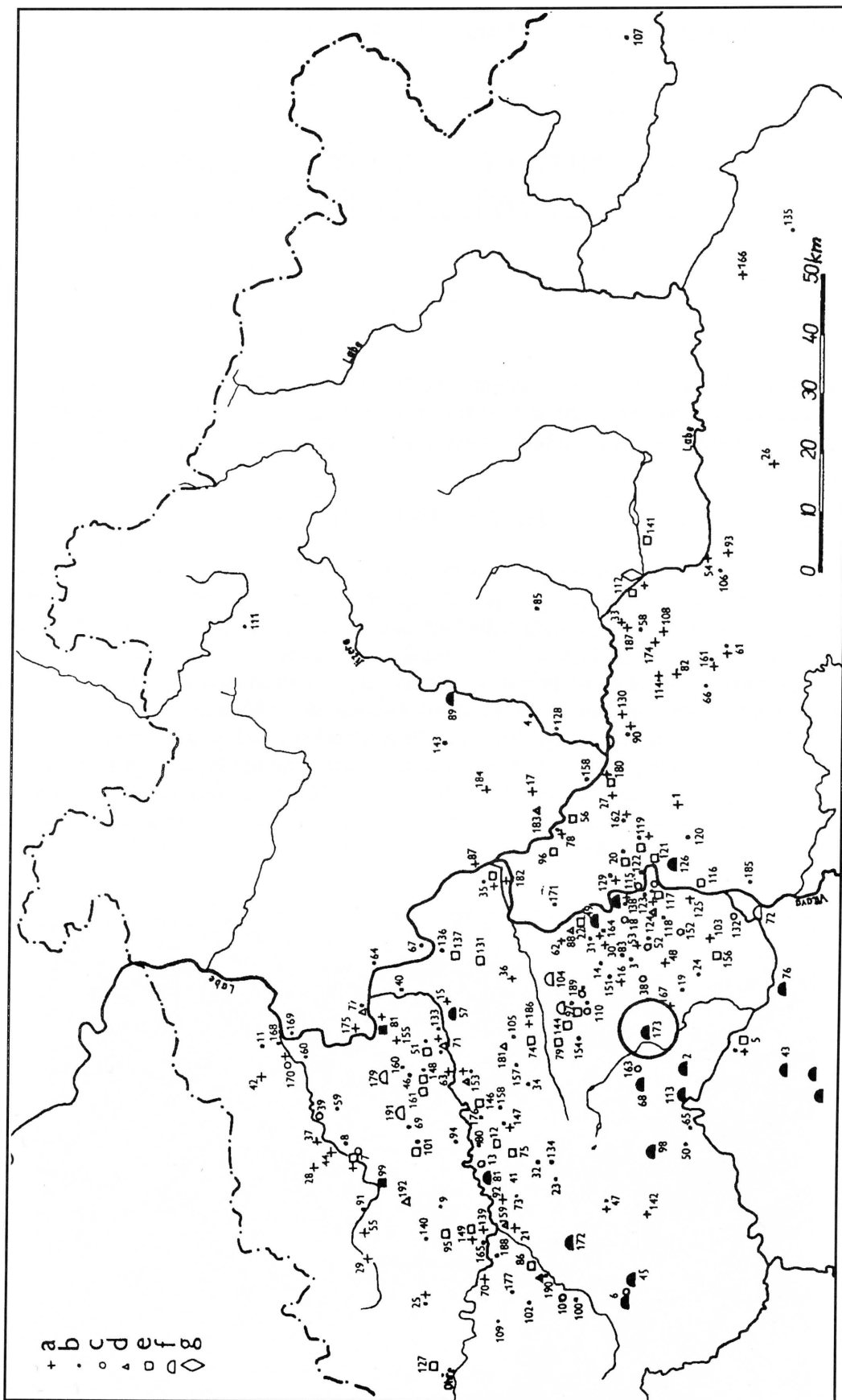

Obr. 28. Velká Dobrá, okr. Kladno. Průměr a výška mohyl - kostrový pohřeb (č. 16, 23, 24, 25 a 30).

Obr. 29. Velká Dobrá, okr. Kladno. Průměr a výška mohyl - žárový pohřeb (č. 4, 10, 13, 14, 17, 20, 21, 22, 26, 28, 32, 33, 56 a 57).

Obr. 30. Naleziště mohylové kultury střední doby bronzové ve středních a severozápadních Čechách: č. 173 - Velká Dobrá, okr. Kladno. a - ojedinělý nález keramiky, b - ojedinělý nález bronzů (zlata), c - sídliště, d - depot bronzů, e - hrob (hroby), f - mohyla (mohyly), g - depot keramiky (podle E. Plesla 1965, 472-473, obr. 4).